ružomberský magazín

www.rmagazin.sk

Prečo sme vznikli

Načo je nám VÚC

MESTO BEZ NEMOCNICE?

ISSN 2585-7916
10
9 772585 791000

október 2017, ročník 1, číslo 1, zadarmo

CELONÁRODNÁ SPOMIENKA

27. - 29. október 2017

ČERNOVÁ

ŽEHNAJ PANE, NÁŠ NÁROD,
ZA KTORÝ TÍTO UMIERALI
27.X.1907

110 VÝROČIE ČERNOVSKEJ TRAGÉDIE
1907-2017

Jozef Lejko, 45r.
Jozef Lajčiak, 54r.
Jozef Hlinka, 50r.
Pavel Janči, 49r.
Michal Polievka, 43r.
Jozef Fula, 42r.
Ondrej Šulík, 39r.
Jozef Demko, 35r.
Katarína Demková, 35r.
Ondrej Uhrina, 28r.
Terézia Demková, 28r.
Ignác Janček, 25r.
Karol Otiepka, 25r.
Rozália Fagová, 15r.
Antónia Lejková, 15r.

PROGRAM:

PIATOK 27.10.2017 Ružomberok - Kultúrny dom A. Hlinku /kinosála/

10:00 ČERNOVSKÁ TRAGÉDIA. MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ KONFERENCIA PRI PRÍLEŽITOSTI 110. VÝROČIA ČERNOVSKÝCH UDALOSTÍ.
Prezentácia novej publikácie **ČERNOVÁ 1907. Odkaz Andreja Hlinku a Černovskej tragédie.**
Prezentácia filmu **REQUIEM O ČERNOVEJ.**

SOBOTA 28.10.2017 Černová

13:00 SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE PROGRAMU K 110. VÝROČIU ČERNOVSKÝCH UDALOSTÍ /pri Kultúrnom dome/
Účinkujú: Spevácka skupina ČRIEPKY /Ružomberok/, Spevácka skupina CHLAPI Z DOLNEJ LEHOTY

14:30 SVÄTÁ OMŠA /Kostol Panny Márie Ružencovej Černová/
Účinkujú: Spevácky zbor Máj Černová

15:40 PIETNA SPOMIENKA PRI PAMÄTNÍKU ČERNOVSKÝCH MARTÝROV /Cintorín v Černovej/
Účinkujú: Spevácky zbor Máj Černová, Chlapi z Dolnej Lehoty, Peter Babala

18:00 SLÁVNOSTNÁ AKADÉMIA /Kultúrny Dom v Černovej/
Účinkujú: The Chamber Choir /Bratislava/, FS Liptov, ZŠ Černová, Čriepky, Klaudia Chomisteková, Chlapi z Dolnej Lehoty

NEDEĽA 29.10.2017 Černová - Kultúrny dom v Černovej

17:30 SPRIEVODNÝ KULTÚRNY PROGRAM
Účinkujú: Husľové kvarteto Základnej umeleckej školy I. Ballu v Dolnom Kubíne, umelecká vedúca Marta Mikšíková
Žiaci ZŠ Andreja Hlinku v Černovej: Barbora Habová, Klaudia Chomisteková

18:00 PREMIÉRA DIVADELNEJ HRY „ MASAKRA V ČERNOVEJ“ v podaní miestneho divadelného súboru

Ružomberok

Program moderujú: **Jozef Šimonovič**
Alexandra Staňová

Bližšie informácie: **www.ruzomberok.sk**
Zmena programu vyhradená

mondi scp · LSS · MINISTERSTVO DOPRAVY A VÝSTAVBY SLOVENSKEJ REPUBLIKY · LIPTOV · ŽILINSKÝ samosprávny kraj · KULTÚRNY DOM ANDREJA HLINKU · MESTSKÉ LESY · CZT Ružomberok

OBSAH

Spravodajstvo
Za takmer nevyužívané budovy zaplatilo mesto státisíce eur 4

Téma
Vojenská nemocnica sa otriasa v základoch. Lekári varujú pred najhorším 6

Rozhovor
Peter Kravčák: Máme len jeden cieľ – robiť kvalitnú žurnalistiku 11

História
Po černovskej tragédii hovoril o Slovákoch celý svet 22

Šport
Vyšší rozpočet aj ambície. Basketbalistky vstúpili do novej sezóny 33

Ružomberský magazín, 1/2017, ročník I., mesačník
Adresa redakcie: Madačova 1/A, 034 01 Ružomberok
Email: redakcia@rmagazin.sk
Web: www.rmagazin.sk
Telefón: +421 918 813 185
Šéfredaktor: Peter Kravčák
Editor: Imrich Gazda
Redaktori: Anna Šenkeríková, Michaela Barcíková
Marketing, inzercia a jazyková korektúra:
Lenka Halamová, lenka.halamova@rmagazin.sk, +421 908 396 563
Dizajn, grafika, web: Marek Hasák, www.marekhasak.com
Vydavateľ: R PRESS, s. r. o., Madačova 1/A, 034 01, Ružomberok
Tlač: Petit Press, a. s.,
Rozširuje: Slovenská pošta, a. s.
Registračné čísla: EV 5573/17, ISSN: 2585-7916
Uzávierka: 20. 10. 2017, © R PRESS, s. r. o.
Autorské práva má vydavateľ. Bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané akékoľvek použitie časti alebo celého diela, najmä rozširovanie, rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom, mechanickým alebo elektronickým, v slovenskom alebo akomkoľvek inom jazyku.

EDITORIÁL

Milí Ružomberčania,

už niekoľko týždňov môžete navštevovať internetovú stránku rmagazin.sk. Mnohí ste sa za krátky čas stali našimi pravidelnými čitateľmi, iní k nám ešte len zavítate. Ďakujeme vám, lebo bez vás by naše úsilie nemalo zmysel.

Popri internetovej stránke, ktorá spĺňa najmä spravodajskú funkciu, plánujeme raz mesačne vydávať aj plnofarebný magazín. V každom čísle nájdete nielen správy o najdôležitejších udalostiach uplynulých dní, ale aj dlhšie texty – či už to budú rozhovory, reportáže, profily zaujímavých Ružomberčanov alebo analýzy, ktoré budú informácie ponúkať v širších kontextoch a súvislostiach.

V aktuálnom čísle najväčší priestor venujeme dvom témam, ktoré považujeme za kľúčové. Prvou sú voľby predsedu a poslancov Žilinského samosprávneho kraja, ktorí rozhodujú aj o živote v našom meste.

Druhou témou je znepokojivá situácia v Ústrednej vojenskej nemocnici. Pýtali sme sa riaditeľa, ministerstva obrany, primátora mesta, prednostov... Naše zistenia vám predkladáme na nasledujúcich stranách.

Príjemné čítanie vám želá

Za takmer nevyužívané budovy zaplatilo mesto státisíce eur

Údržba niekdajšieho administratívneho komplexu Mondi SCP na Bystrickej ceste, ktorý mesto kúpilo ešte v roku 2016, ukráti mestskú pokladnicu o približne 380-tisíc eur. Budovy sú pritom využívané minimálne.

Text: Peter Kravčák
Foto: Marek Hasák

Na septembrovom zasadaní mestského zastupiteľstva sa skupina nezávislých poslancov obula do výšky nákladov, ktoré mesto zaplatilo za údržbu administratívnych budov po Mondi SCP.

„Z tej sumy som šokovaný. Je to hrôza. Nerozumiem, prečo sme neurobili všetky opatrenia, aby sme tie náklady znížili," uviedol poslanec Miroslav Zuberec (nezávislý).

Mesto budovy kúpilo ešte v roku 2016 za viac ako milión eur. Do konca minulého roka mali prejsť do vlastníctva Ministerstva vnútra SR, ktoré tu plánuje vybudovať takzvané klientské centrum štátnej správy. Mal by tu sídliť okresný úrad, policajti, aj hasiči.

Keďže mesto sa malo o budovy starať celý rok, vyčlenilo na to v rozpočte 240-tisíc eur. Zámenné zmluvy s ministerstvom, v ktorých mesto za tieto budovy získalo súčasné sídla okresného úradu na Dončovej a okresnej polície na Námestí slobody, sa však podarilo uzavrieť až v apríli tohto roka.

Za štyri mesiace navyše k plánovaným nákladom pribudlo ďalších 143-tisíc eur. Spolu sa tak výdaje na údržbu vyšplhali na viac ako 380-tisíc eur.

Primátor Ružomberka, Igor Čombor, uznáva, že náklady na údržbu komplexu nie sú malé. Tvrdí však, že pre mesto je to v konečnom dôsledku stále výhodný obchod.

„Dívajte sa na celú vec komplexne. Ministerstvo musí budovu prestavať. Investuje tu odhadom 6 až 7 miliónov eur. Bude tam veľké parkovisko, autobusová zastávka. Všetky štátne úrady na jednom mieste. Zlepší to život obyvateľom. A všetko to zostane tu v meste, aj do budúcna. Nikto nám to nevezme. Čo by tu inak bolo? Budova by zrejme chátrala a možno by sme ju museli zbúrať," zdôvodnil Čombor svoj postoj.

Zo zámennej zmluvy medzi mestom a ministerstvom, ako aj zo znaleckých posudkov vyplýva, že kým hodnota vymenených budov je 4,3 milióna eur, nadobudnuté nehnuteľnosti majú cenu približne 3,6 milióna.

Aj keď ministerstvo vnútra vlastní budovy budúceho klientského centra

už od jari, zatiaľ je stále len vo fáze, keď dáva dokopy podklady pre obstaranie projektovej dokumentácie.

„Až po spracovaní projektu sa vyhlási verejné obstarávanie na dodávateľa samotnej rekonštrukcie. Ide o rozľahlú nehnuteľnosť, preto je príprava náročná," odpovedalo nám na otázku o časovom horizonte výstavby ministerstvo vnútra.

Kedy by klientske centrum mohlo začať fungovať, zatiaľ na ministerstve nevedia: „Vzhľadom na procesy obstarávania je v súčasnej dobe ťažké odhadnúť, kedy by sme mohli otvoriť klientske centrum."

Ministerstvo však potvrdilo, že budovy okresného úradu a okresnej polície, ktoré boli predmetom výmeny, sú už vo vlastníctve mesta. Štát ich má nateraz v prenájme a platí všetky energie.

Zablokovali cesty okolo Ružomberka

Text: Imrich Gazda

Nespokojní starostovia a obyvatelia dolného Liptova uplynulý piatok na hodinu zablokovali cesty v Likavke, Liptovskej Osade a v Stankovanoch – Rojkove.

K účasti na blokáde, ktorej cieľom bolo upozorniť na viaznucu výstavbu diaľnice D1 a rýchlostnej cesty R1, pozývalo obyvateľov aj mesto Ružomberok prostredníctvom svojho facebookového účtu.

„Znova sa musíme spojiť v proteste proti neschopnosti a nekompetentnosti opätovne rozbehnúť výstavbu diaľnice v Ružomberku," napísalo mesto v statuse, v ktorom kritizovalo neschopnosť Národnej diaľničnej spoločnosti.

K podobným protestom došlo už v júni tohto roku. Rovnako v piatok vtedy protestujúci zablokovali centrálnu ružomberskú križovatku pri Mondi SCP.

„Je nemysliteľné, aby minister dopravy a diaľničná spoločnosť pracovali takýmto spôsobom. Nie je možné, aby nikto nevedel buchnúť po stole a povedať, aby sa konečne začala stavať diaľnica pri Ružomberku," povedal pre Ružomberský magazín starosta obce Švošov Milan Široň.

Ak sa situácia nebude riešiť, sú starostovia a obyvatelia pripravení pokračovať v nátlakových akciách aj naďalej. „Pôjdeme pred parlament a budeme žiadať rezignáciu ministra dopravy a personálne zmeny v diaľničnej spoločnosti," zdôraznil starosta Široň.

stručne

- Najvyšší kontrolný úrad kontroloval ružomberské mestské firmy, pripomienky mal len ku Kultúrnemu domu Andreja Hlinku.
- Počas tragickej dopravnej nehody na ceste pred Ružomberkom od Žiliny zahynuli dvaja dospelí ľudia a ani nie mesačné bábätko.
- Podzemné parkovisko na Medveckého ulici, ktorého výstavba v minulosti uviazla, možno predsa len začnú stavať.
- Ružomberský Ústav na výkon trestu odňatia slobody si pripomenul 85. výročie existencie.
- Poslanci nechali preveriť prenájom pozemku pod kontroverznou benzínkou.
- Ružomberčania sa na niekoľko dní ocitli bez teplej vody. Dôvodom bola každoročná odstávka v Mondi SCP.

Vojenská nemocnica sa otriasa v základoch. Lekári varujú pred najhorším

Text: Peter Kravčák
Foto: Marek Hasák

Otvorená výpoveď prednostov kliník o dramatickej situácii v ružomberskej vojenskej nemocnici.

V nemocnici sa niečo deje. Počuť to z každej strany. Hovoria o tom pacienti v čakárňach, ľudia na ulici, poslanci na mestskom zastupiteľstve.

Na prvý pohľad sa zdá, že o informácie zo zákulisia nebude núdza. Stačí sa opýtať svojho lekára, sestričky, ktorá býva vo vedľajšom vchode či známeho, čo pracuje ako medicínsky pracovník. Opak je však pravdou. Len čo sa začnete pýtať, narazíte.

„Ale nieže to napíšete. Zistia, že to máte odo mňa a zajtra mám padáka.“ Asi takto končila väčšina rozhovorov, ktoré sme v uplynulých dňoch absolvovali s ľuďmi z vojenskej nemocnice. Rozprávali sme sa so zdravotnými sestrami, lekármi, primármi, prednostami… Každý z nich čosi prezradil, naznačil, ale potom cúvol. A niektorí nechceli rozprávať vôbec.

Pracovať len s anonymnými zdrojmi sa však nedá. Neostávalo nám nič iné, ako absolvovať ďalšie návštevy nemocnice a ďalšie stretnutia. Napokon sme boli úspešní. Traja prednostovia kliník, ktorí sa dianiu v ne-

mocnici už nedokážu mlčky prizerať, prehovorili.

A to, čo sme sa dozvedeli, je viac ako znepokojivé.

V atmosfére strachu

Hradbu mlčania ako prvý prelomil prednosta kliniky otorinolaryngológie (ORL) Marián Sičák. „Odkedy prišiel nový riaditeľ, tak nás na kliniku ešte neprišiel pozrieť. Pritom je tu už štyri mesiace," rozhovorí sa popredný odborník, ktorý v deň nášho stretnutia obedoval až o tretej popoludní, pretože od rána nevyšiel z operačných sál.

„Nemocnicu tvoria kliniky. Objednávajú, liečia, starajú sa o pacientov. Sme tu pre ľudí, sme s nimi v dobrom, aj v zlom. Ak nadriadeného netrápia veci, ktoré trápia nás, ako fungujeme, čo nám chýba, čo navrhujeme robiť inak, tak tu potom niečo nefunguje," hovorí Sičák. „Ak sa ohlásim a žiadam o termín stretnutia, lebo potrebujem vyriešiť problém, no riaditeľ ma odmietne, považujem to za nezvyklé."

Za štyri mesiace od príchodu Petra Lofaja na post riaditeľa mali v nemocnici len dve gremiálne porady. „O tom, že často máme pracovný materiál alebo lieky na jeden-dva dni a až potom príde nový, sa tak ani nedá rozprávať a riešiť to. Pritom je to fungovanie na hrane. To sme predtým nezažili," popisuje nové móresy prednosta otorinolaryngológie.

Marián Sičák vedie kliniku, kde dokážu vrátiť sluch. Napríklad, ak pri istom type ochorenia zavedú dieťaťu do troch rokov vnútroušný implantát, existuje veľká nádej, že bude opäť počuť. S vekom však šanca rapídne klesá.

„V auguste som dal žiadosť na takúto operáciu pre jedného detského pacienta. Riaditeľ to nepodpísal," neskrýva Sičák svoje rozhorčenie. Rozhodol sa preto osobne kontaktovať poisťovňu a vyjednávať o preplatení operácie. Až potom začal konať aj samotný riaditeľ. Operácia je tak s dvojmesačným posunom naplánovaná na november.

Ďalším problémom, na ktorý poukazuje Sičák, je rozmáhajúca sa atmosféra strachu. „Počúvame samé negatívne vyjadrenia voči zamestnancom. Narážky na prepúšťanie, na nekvalitu práce, obviňovanie z obohacovania sa na úkor nemocnice. Ak ste navyše pod tlakom, lebo neviete, či budete mať materiál, lieky a v rukách máte zdravie pacienta, chceli by ste pracovať v takom prostredí, kde ste navyše ostrakizovaný? Znižuje to morálku, chuť pracovať, vzbudzuje to strach, a to určite nie sú ideálne podmienky na prácu," vymenúva Sičák prvky psychologickej vojny, ktorá sa v nemocnici rozpútala.

Naše stretnutie uzatvára ďalším nedávnym prípadom. „V júni sme zadarmo získali 50-tisícový ultrazvukový diagnostický prístroj s vyšetrovacou jednotkou od Mondi SCP a Milana Fiľa. Riaditeľ odmietol zaplatiť poistku. To jediné bolo potrebné urobiť, aby sme prístroj mohli používať. Tak sme ho museli zbaliť a odniesť z kliniky. Doteraz je zamknutý. Veď to je absurdné. Vraj má poistku platiť nezisková organizácia, ktorá nám prístroj bezplatne požičala," neveriacky krúti hlavou prednosta Sičák.

Zastavený nákup prístrojov

„Charta práv pacienta, ale aj zákony o ochrane zdravia a liečebnom poriadku zaručujú každému pacientovi právo na bezpečnosť a právo na inovácie," začína rozhovor prednosta kliniky rádiológie Ján Kodaj.

„Ak neprichádzajú investície, trpí pacient, lebo nie je zaručená jeho bezpečnosť, ani jeho právo na využitie bezpečných liečebných postupov. K nám na kliniku rádiológie žiadne investície neprichádzajú," hovorí prednosta Kodaj na margo chýbajúcej angiografie a zastaraného mamografu. „Kvôli angiografii posielame pacientov do Banskej Bystrice alebo do Popradu. Dávame zarábať iným, komplikujeme tak život sebe, ale najmä pacientom."

> *„Odkedy prišiel nový riaditeľ, tak nás na kliniku ešte neprišiel pozrieť."*
>
> ***Marián Sičák, prednosta ORL***

Bývalý riaditeľ ÚVN Peter Rendek ešte na jar podpísal výberové konania na oba prístroje. V tom čase bola nemocnica bez angiografie už dva roky. Avšak nový riaditeľ Lofaj po svojom príchode obstarávanie zrušil. „Nevyjadril sa, či vypíše alebo nevypíše nové. A tak ďalej nevieme, čo vlastne s nami bude," rozhovorí sa Kodaj.

Ukazuje nám pri tom listy z rokov 2013 a 2015. V prvom upozorňoval vtedajšieho riaditeľa Jozefa Ježíka, že prístroj je kazový a treba ho vymeniť. V druhom konštatuje, že sú nútení odstaviť ho, lebo sedemnásťročné zariadenie už nie je možné opraviť a bezpečne s ním pracovať. Nemocnica tak kvôli absencii angiografu prichádza o výkony v približnej výške 10-tisíc eur týždenne. „Vlani v septembri som písal aj ministrovi obrany. Myslíte, že odpísal?" pýta sa prednosta, no odpoveď je zrejmá.

„Nemocnice v okolí napredujú. V Dolnom Kubíne majú novú mamografiu aj magnetickú rezonanciu, v Čadci centrálny príjem, posúva sa Mikuláš aj Trstená. My sa nehýbeme, stagnujeme. V porovnaní s okolitými nemocnicami priam upadáme," rozpráva Kodaj, zatiaľ čo do rúk berie ďalší papier.

Píše sa v ňom o stratégii rozvoja kliniky. „Vypracoval som ju pred mesiacom na žiadosť riaditeľa, ale doteraz sa na klinike nebol ani pozrieť."

„Musí tu prísť lokálpatriot, inak táto nemocnica padne na hubu."

Ján Kodaj, prednosta rádiológie

Z dvoch CT prístrojov, mamografie a angiografie tak v súčasnosti funguje len jeden CT prístroj a starý mamograf, ktorý nespĺňa štandardy. „Musí tu prísť lokálpatriot, inak táto nemocnica padne na hubu. A ak nepríde finančná injekcia do techniky, nemocnica bude ďalej upadať," lúči sa s pesimistickou prognózou prednosta Kodaj.

Pôrodnica na odstrel

Jóbove zvesti sa šíria aj pôrodnicou, ktorú údajne plánujú zrušiť. Šesťsto detí ročne z nášho okresu by rodilo v inom meste. „Áno, je to pravda. Z úst riaditeľa zaznelo, že ak nezvýšime pôrodnosť, zruší pôrodnicu. To je veľmi vážna vec," potvrdzuje negatívne chýry prednosta gynekologicko-pôrodníckej kliniky Juraj Ondrejka.

„Mrzí ma, že riaditeľ sa nezaujíma o naše výsledky, nehľadá konštruktívne riešenie problému. Ak chce zvýšiť pôrodnosť, poďme sa rozprávať o tom, ako to urobiť, ale nezačínajme hneď rečami o zrušení pôrodnice. Kam pôjdu ženy z ružomberského regiónu, ale aj zo širšieho okolia, ktoré k nám prichádzajú?" pýta sa prednosta Ondrejka.

Podľa portálu rodinka.sk sa v Ružomberku vlani narodilo 597 detí. V Liptovskom Mikuláši ich bolo 600, v Dolnom Kubíne 695. Ďalšie krajské pôrodnice v Čadci, Trstenej, Martine a Žiline presahujú tisíc pôrodov, čo je zhruba slovenský priemer na jednu pôrodnicu. Ich rajón je však počtom obyvateľov nepomerne väčší.

Počet pôrodov nemôže byť podľa prednostu Ondrejku hlavný argument pre rušenie pôrodnice. Ružomberská pôrodnica má v porovnaní s konkurenciou nižšie čísla v perinatálnej

úmrtnosti, materskej úmrtnosti či počte sekcií, čo je známka kvalitnej starostlivosti o rodičky.

„Máme špičkovo vybavené priestory, špeciálnu operačnú sálu pre cisárske pôrody, pôrodné kreslá, ultrazvuky a najmä vlastný anestéziologický tím, ktorý je k dispozícii 24 hodín denne," vymenúva Ondrejka ďalšie pozitíva.

Navyše, od septembra 2018 začne Fakulta zdravotníctva Katolíckej univerzity poskytovať vysokoškolské vzdelanie v odbore pôrodná asistencia. Študenti majú praxovať práve v ružomberskej pôrodnici. Jej zrušením by stratil zmysel aj tento odbor. „A nielen on, ale aj ďalšie, veď fakulta zdravotníctva je priamo naviazaná na ÚVN," dopĺňa prednosta a varuje pred ďalším skrytým rizikom.

Systém slovenského zdravotníctva nepozná oddelenú gynekológiu a pôrodnicu. Všade sú to spojené oddelenia. „Ak padne pôrodnica, dovolím si povedať, že po nej padne aj gynekológia," zakončuje pochmúrne úvahy prednosta Ondrejka.

Okrem troch prednostov, ktorí sa nebáli vystúpiť z anonymity, sme sa rozprávali aj s ďalšími nižšie postavenými zamestnancami. S použitím informácii, ktoré nám sprostredkovali, nemali problém. Požiadali však, aby sme ich mená nezverejnili. V mnohom potvrdili to, čo povedali citovaní prednostovia. Navyše pridali informácie o nakupovaní lacnejších alternatív medicínskych pomôcok či o rušení lôžkovej časti na jednom z oddelení.

Oslovili sme aj tých najkompetentnejších, ktorí majú priamu zodpovednosť za fungovanie nemocnice. Ministerstvo obrany, ktoré je zriaďovateľom ÚVN, na naše otázky neodpovedalo. Riaditeľ nemocnice Lofaj nám zasa po svojej hovorkyni odkázal, že sa vyjadrí až po župných voľbách. Čo majú zjavné problémy ÚVN so župnými voľbami, keď zriaďovateľom nemocnice nie je Žilinský samosprávny kraj, ale ministerstvo, sa pýtame spolu s vami.

O problémoch v ÚVN hovorí aj primátor

Diskusia o vojenskej nemocnici sa dostala už aj na úroveň vedenia mesta. Na septembrovom zasadaní mestského zastupiteľstva ju otvoril predseda klubu KDH Ján Bednárik. „O situáciu sa musíme zaujímať, lebo ani sa nenazdáme a nemocnica už nebude takou, ako ju poznáme," povedal Bednárik, ktorý navrhol na najbližšie zasadnutie zastupiteľstva, ktoré sa uskutoční 8. novembra, pozvať riaditeľa Lofaja. Návrh podporilo 15 zo šestnástich prítomných poslancov.

Lekár a poslanec Karol Javorka však k tomu opatrne poznamenal, že nakoľko zriaďovateľom ÚVN je ministerstvo obrany, riaditeľ si môže dovoliť pozvanie poslancov ignorovať.

Problémy vo vojenskej nemocnici znepokojujú aj primátora Ružomberka Igora Čombora, ktorý ju viedol 22 rokov. „Je nezmyselné takto zvnútra oslabovať nemocnicu. Odborne spochybňovať schopnosti jej pracovníkov, odborníkov a vyrábať tak nový problém. Ak by vyvrcholil, zrejme by sa riešil výstavbou novej nemocnice v Bratislave. Tak, ako to bolo v prípade nemocnice sv. Michala," odkazuje Čombor na nemocničné zariadenie, ktoré patrí pod ministerstvo vnútra.

Vojenská nemocnica je v súčasnosti len v Ružomberku, nikde inde. „A tak je to dobre. V Bratislave je veľa dôležitých úradov, ambasád, dôležitých osôb, je tam najviac pracovníkov štátnej správy. Títo všetci majú svoju nemocnicu. Ale nebolo by dobré, aby obe strategické nemocnice boli v jednom meste," hovorí o hrozbe presťahovania ÚVN primátor Čombor.

Nemocnica v Ružomberku stojí už viac ako sto rokov. Vojenskou sa stala počas prvej Československej republiky, kedy slúžila ako záložná k tej pražskej. Podľa primátora má ÚVN strategickú polohu nielen v rámci Slovenska, pretože je vo vnútri územia, ale aj v rámci NATO. „Dnes je tu sídlo spojovacej brigády pre severné krídlo NATO, sú tu kasárne, prečo by tu nemala byť vojenská nemocnica," pýta sa Čombor.

„Každá armáda NATO má svoju vojenskú nemocnicu. A nie vždy v hlavnom meste," pokračuje primátor a ako príklady uvádza Nemecko, kde je armádna nemocnica v meste Koblenz či USA, kde je vojenská nemocnica v meste Bethesda, neďaleko Washingtonu.

„Ak chceme v dnešnej dobe konfliktov, častých živelných pohrôm, nehôd a katastrof ohroziť existenciu takejto nemocnice, ohrozujeme existenciu celej armády," varuje Čombor a k vojenským argumentom pridáva aj civilný pohľad. „Okliešteniе nemocnice by malo veľký dopad na tento región, či už z hľadiska zamestnanosti alebo dostupnosti zdravotnej starostlivosti."

ÚVN je dnes s 1444 zamestnancami najväčším zamestnávateľom v regióne. „Preto verím, že ak by nám nemocnicu chceli vziať, ľudia by sa zjednotili a prišli by za ňu bojovať," dodáva primátor Čombor.

TRI OTÁZKY PRE POLITOLÓGA

IVANA RONČÁKA

Pán kandidát, načo sú nám vlastne vúcky?

Nemocnice, školy, cesty atď. majú na Slovensku podelené štát, kraje a obce. Každý sa stará o všetko, ale na svojej úrovni. Takže aj vúcky, jednoducho, zodpovedajú za veľa vecí dôležitých pre náš každodenný život – stredné školy, okresné nemocnice, cesty okresného a krajského významu. Potrebujú teda ľudí, ktorí tomu rozumejú a majú úprimný záujem o spoločné dobro. Ružomberčania ma poznajú najmä ako poslanca MsZ, ktorým som od roku 2010. V MsZ riešime práve tieto veci, len na úrovni mesta.

A čo okrem politiky robíte?

Za výkon poslanca MsZ dostávame symbolickú odmenu, živí ma to, že som člen protikorupčného tímu poslancov NR SR z klubu OĽaNO - pomáham im strážiť naše spoločné peniaze. Popri rodine a práci mi občas zostane trochu času, ktorý obetujem dobrovoľníctvu - v Združení občanov miest a obcí Slovenska (ZOMOS) pomáhame aktivistom v obciach odbornými radami týkajúcimi sa transparentného výkonu samosprávy.

Aká je vôbec vaša motivácia ísť do týchto volieb?

Okrem rodiny ma v kandidovaní za poslanca podporuje veľa ľudí – napríklad riaditeľ koledníckej akcie Dobrá novina Marián Čaučík alebo poslanci NR SR Veronika Remišová, Ondrej Dostál, Eduard Heger a Richard Vašečka. Spája nás dlhoročné priateľstvo, množstvo zážitkov od spoločných dovoleniek po sledovanie futbalu. Ale najmä máme radi Slovensko a cítime potrebu pomôcť komunitám, v ktorých žijeme. Svoje skúsenosti teraz ponúkam svojej župe – ako kandidát na poslanca za ružomberský okres. Najväčšou motiváciou pre mňa je však Erika Jurinová. Je mi cťou byť v jej tíme, pretože viem, že sa ako županka čestne a dobre postará o náš kraj.

Objednávateľ: Ing. Erika Jurinová, Vintiška 80, 027 43 Nižná Dodávateľ: R PRESS s.r.o., Madačova 1/A, Ružomberok 034 01, IČO: 51058316

Prečo kandidujem za poslanca VÚC

Narodil som sa 23.03.1983 v Ružomberku. Stredoškolské štúdium som absolvoval na SPŠ Strojníckej v Ružomberku. Vysokú školu som ukončil s titulom Ing. na Technickej Univerzite v Košiciach. Po ukončení štúdia som nastúpil vo svojom vyštudovanom odbore, ako konštruktér a produktový inžinier v strojárskej firme v Dolnom Kubíne. Neskôr som začal pracovať na poste dizajnového inžiniera v projekčnej kancelárii v Martine. V súčasnosti vykonávam funkciu riaditeľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v okrese Ružomberok. Medzi moje koníčky radím všetko, čo sa týka prírody a záhrady. Vzhľadom na to, že mi nie je náš malebný kraj a konkrétne región dolného Liptova ľahostajný, rozhodol som sa kandidovať za poslanca do VÚC. Situácia v okrese Ružomberok je žiaľ žalostná a občania tu žijúci, sú dlhodobo na okraji záujmu. Mojou kandidatúrou by som chcel prispieť skúsenosťami a novými pohľadmi ku zlepšeniu kvality života, ale aj kultúrneho vyžitia, sociálneho a hospodárskeho rozvoja v našom okrese.

Objednávateľ: Ing. Roman Camber
Dodávateľ: creapoint, s.r.o., Tomášikova 10/B, Bratislava, IČO: 47967285

Máme len jeden cieľ - robiť kvalitnú žurnalistiku

Šéfredaktor Ružomberského magazínu, Peter Kravčák, hovorí o pozadí nového média, zložení redakcie, aj o spôsobe, akým chce garantovať objektivitu a nezávislosť.

Text: Redakcia Foto: Marek Hasák

Od konca septembra je na internete dostupná stránka Ružomberského magazínu. Čo je to za projekt?

Charakterizoval by som ho jedným slovom – odvážny. Ružomberčania sú zvyknutí sledovať miestnu televíziu a čítať miestne noviny, ale silný web, ktorý by prinášal aktuálne informácie na dennej báze, tu dlhodobo chýbal. Dnešný človek nechce čakať týždeň alebo dva, aby sa dozvedel, čo sa deje v meste a regióne, ale prostredníctvom mobilných zariadení chce byť v centre diania neustále.

V reklamnej kampani narážate na konkurenčné médiá. Myslíte, že je to najvhodnejší spôsob zviditeľnenia novej značky?

O vhodnosti marketingovej kampane sa dá vždy polemizovať. Niekomu sa páči konfrontácia, inému vtip, ďalšiemu vysmiate tváre. Našou kampaňou chceme upozorniť na to, že tu v mediálnom priestore vzniklo čosi nové, iné, ako doposiaľ ľudia poznali. Použili sme slogany, ktoré nútia zamyslieť sa, odporovať alebo súhlasiť... Každý môže zaujať svoj názor. A o to nám išlo.

V čom sa chce Ružomberský magazín odlišovať od ostatných ružomberských médií?

V Ružomberku doteraz chýbal silný spravodajský web a kvalitný magazín. Inak chceme pristupovať aj k výberu a spracovaniu tém. Popri informovaní, chceme aj komentovať, analyzovať, vytvárať priestor pre verejnú diskusiu, v ktorej dostanú priestor všetci demokraticky zmýšľajúci ľudia – či už ide o politikov, aktivistov alebo bežných obyvateľov. Aj oni majú neraz zaujímavé a inšpiratívne názory na život v meste, len ich nemajú kde pre-

zentovať. Z tohto dôvodu sme na našej stránke vytvorili priestor pre blogovanie, ktorý tu doteraz chýbal. Ak to celé zhrniem do jednej vety, naším jediným cieľom je robiť kvalitnú regionálnu žurnalistiku.

Kto je súčasťou vášho tímu?

Redakcia Ružomberského magazínu síce nie je početná, ako to už v prípade regionálnych a lokálnych médií býva, ale ako šéfredaktor som naozaj rád, že sa nám podarilo prepojiť mladosť a dravosť s rozhľadom a skúsenosťou. Reportérkou, ktorá nebude vysedávať v kancelárii, ale takmer neustále sa bude pohybovať v teréne, je šikovná mladá novinárka Anna Šenkeríková. V teréne sa bude pohybovať aj ďalšia kolegyňa Lenka Halamová, ktorej úlohou však nie je zháňať informácie, ale reklamu a inzerciu. Štvrtým členom kolektívu, ktorého mnohí Ružomberčania poznajú z novín či z televíznych obrazoviek, je známy publicista, držiteľ Novinárskej ceny za najlepší komentár v slovenských médiách a cirkevný analytik Imrich Gazda.

„V Ružomberku doteraz chýbal silný spravodajský web a kvalitný magazín.“

A kto je vydavateľom nového média?

Spoločnosť R PRESS, ktorá ma troch spoločníkov. Sú nimi Róbert Kolár, Imrich Gazda a ja.

Spomínate Róberta Kolára, ktorý je popri svojej podnikateľskej činnosti aj poslancom mestského zastupiteľstva, a teda je verejne činnou osobou. Nevytvára to predpoklad pre ovplyvňovanie obsahu?

Každý z nás si dennodenne uvedomuje, že nežijeme v ideálnej dobe. Platí to aj pre oblasť médií. Takmer všetky významné mienkotvorné médiá na Slovensku vlastnia finančné skupiny alebo známi podnikatelia, ktorí majú priame prepojenie na politiku a biznis.

Ak to zjednodušíme, existujú v podstate len dva scenáre. Majiteľ vníma médium ako svoj majetok a usiluje sa cez neho presadzovať svoje politicko-ekonomické záujmy. Do veľkej miery to platí aj o médiách dotovaných zo štátneho, mestského alebo obecného rozpočtu. Druhou, lepšou možnosťou je, že majiteľ, pristupuje k médiu trhovo – vidí v jeho existencii spoločenský zmysel, preto ho zo začiatku dotuje, ale s tým, že na seba čo najskôr dokáže zarábať samo. To je aj náš prípad.

V tomto je tiež rozdiel medzi nami a ostatnými ružomberskými médiami, ktoré fungujú vďaka finančnej podpore mesta. My sme súkromné médium, ktoré si na seba bude musieť zarobiť. Bude nás to stáť viac úsilia, ale na druhej strane sa vo vzťahu k miestnym politickým štruktúram budeme môcť cítiť omnoho slobodnejšie a s takýmto postojom vnútornej slobody, ale aj spoločenskej zodpovednosti o nich informovať.

Kde je však záruka, že Ružomberský magazín nebude písať v niečí prospech? Napríklad v prospech svojho majiteľa?

Zárukou sú spoločníci spoločnosti R PRESS, zloženie redakcie, aj samotní čitatelia.

Ako to myslíte?

Spomenul som už, že za spoločnosťou R PRESS, ktorá je vydavateľom Ružomberského magazínu, stojí okrem Róberta Kolára, ktorý do projektu vložil finančné prostriedky potrebné na rozbeh, aj Imrich Gazda a ja, teda osoby, ktoré sú členmi redakcie. Vnútorné vzťahy máme nastavené tak, že nikto z nás nemôže postupovať svojvoľne alebo nakazovať iným, čo majú robiť. Róbert Kolár ako investor dal redakcii jasný a na pomery lokálnych médií ojedinelý prísľub garancie úplnej novinárskej slobody, ktorý je zakotvený aj vo verejne dostupnom Etickom kódexe vydavateľa.

Každému z nás troch je úplne jasné, že čitateľ nie je hlúpy a hravo zistí, ak

niekto píše v niečí prospech. Čo by sme však tým dosiahli? Len by sme znehodnotili značku, ktorú chceme budovať, a čo je ešte horšie, natrvalo by sme pošramotili aj svoju osobnú povesť.

Ale predsa len nastanú situácie, kedy budete musieť informovať či už o podnikateľských alebo politických aktivitách Róberta Kolára.

V takom prípade bude vždy pod článkom uvedené, že Róbert Kolár, o ktorom sa píše, stojí za Ružomberským magazínom. Tým akoby sme našepkávali čitateľovi: „Čítaj tento článok o čosi kritickejšie, či ti autor článku čosi nepodsúva.“ Silnejšiu formu verejnej kontroly obsahu si už neviem predstaviť.

Skúste byť teraz trochu osobnejší. Dlhé roky ste pôsobili v Mestskej televízii Ružomberok. Ako sa vám odchádzalo?

Ťažšie, ako som si pôvodne myslel. Za desať rokov sme si v našom malom kolektíve vybudovali naozaj silné vzťahy, ktoré sa teraz pracovne pretrhli. Pre mňa to však určite neznamená pretrhnutie dlhoročných priateľských vzťahov.

Nebude vám kamera a televízna obrazovka chýbať?

Po desiatich rokoch som už pociťoval potrebu zmeny. Tento projekt je pre mňa veľká výzva, akú som v poslednom čase v televízii hľadal čoraz ťažšie. Navyše, na stránke Ružomberského magazínu chceme prinášať aj videoobsah, takže s obrazom budem sčasti pracovať aj naďalej.

Kde vidíte Ružomberský magazín o rok?

Verím, že magazín budem vídať v rukách Ružomberčanov, ktorí zároveň budú mať jeho internetovú stránku medzi záložkami vo svojich počítačoch a mobilných zariadeniach. Čo iné ako čítanosť a občasné slovo povzbudenia si môžeme priať?

Sen

V Ružomberku vznikli nové noviny. Vytvoril ich sen Petra Kravčáka, Imricha Gazdu a ich kolegýň. Snívali o normálnej, teda nezávislej regionálnej žurnalistike.

O novinách, ktoré budú nielen prinášať témy, ale v prvom rade dajú svojim čitateľom aj informácie zo zákulisia. O motiváciách politických aktérov, záujmoch, ktoré mali ostať skryté. O tom, akí politici naozaj sú. V dobrom aj v zlom.

Pre mňa je to veľmi inšpirujúci sen. Vzrušujúci projekt a som poctený, že sa ho môžem zúčastniť.

Už keď som sa o sne redakcie Ružomberského magazínu dozvedel, bolo mi jasné, že sú to ľudia, ktorí nebudú ničiť svoju povesť poplatnosťou voči spolumajiteľovi novín alebo trápnou manipuláciou čitateľmi, ako sme to v Ružomberku mohli vidieť pri každých komunálnych voľbách od roku 1998, najviac vari pri tých posledných.

Sú to ľudia, ktorí majú nielen v Ružomberku, ale aj v celoslovenskom meradle svoje dobré meno, a to si chcú udržať.

To sa napokon aj stalo. Ich jedinou skutočnou podmienkou bola nezávislosť a otvorenosť. Česť a profesionalita ešte niečo znamená.

No bol tu ešte jeden sen, vďaka ktorému v Ružomberku vznikli prvé nezávislé noviny. Sen, že sa v Ružomberku konečne rozprúdi skutočná verejná diskusia. Je to náš spoločný sen a moja jediná skutočná podmienka pri rozhodnutí vstúpiť do tohto projektu.

Nejde o nenávistné prenasledovanie tých, ktorí urobia chybu. Otvorená verejná diskusia znamená aj pochvalu. Prinášanie informácií, prečo sa veci dejú tak, ako sa dejú. Prečo sa ľudia rozhodujú tak, ako sa rozhodujú. Informácie o možnostiach, ktoré politici zvažujú, alebo by aspoň mali. A ak nezvažujú, tak prečo. Prinášanie informácií, o čom sa šušká.

Toto v Ružomberku nemáme. Aj keď na počet obyvateľov benzíniek a regionálnych médií máme dosť. Napriek tomu chýba verejná diskusia. To je môj jediný cieľ.

Nakoniec ešte jedna osobná túžba. Ukázať, že pocit zodpovednosti voči tomuto mestu sa dá realizovať aj slušne. Bez manipulácie a skrývania sa. Že aj my, Ružomberčania, vieme robiť noviny naozaj dobre a profesionálne. Že to proste vieme.

Teším sa.

Robo Kolár

Ivan Fábry, skúsený manažér prinášajúci riešenia

Je nezávislým kandidátom na poslanca Žilinského samosprávneho kraja, odborník na priemysel, odborné stredné školstvo a dopravnú infraštruktúru. Ivan Fábry z Ludrovej dlhodobo vníma práve tieto tri sféry ako pálčivé témy, ktoré je nutné v Ružomberskom okrese riešiť.

Svoje skúsenosti a znalosti nadobudol na pracovnej pozícii nielen v Mondi SCP, ale aj v energetickej spoločnosti Adato, Tauris Group, takisto aj ako generálny riaditeľ Správy ciest Žilinského samosprávneho kraja. Práve posledné pracovné miesto ho stavia do pozície odborníka z oblasti cestnej infraštruktúry. "V kompetencii kraja sú cesty 2. a 3. triedy, ale ja sa pýtam, prečo v našom kraji máme taký nedostatok diaľnic a rýchlostných ciest? Toto je prioritne potrebné riešiť. Je tu vyvinutý priemysel, fungujúce fabriky a napriek tomu máme rozbité cesty a dokončenie diaľnic je v nedohľadne," podotkol Ivan Fábry. "Aj preto sú nadmerne využívané cesty 1. 2. a 3. triedy a potom nie sú peniaze na ich opravu. S týmto je potrebné niečo robiť," dodal. V okrese Ružomberok prevládajú cesty 1. triedy nad regionálnymi cestami 2. a 3. triedy. Cieľom Ivana Fábryho je ich ďalšie vylepšovanie, keďže v rámci pôsobenia na VÚC sa mu už podarilo zlepšiť cesty smerom do Hubovej, Korytnice a Dolného Kubína. Ostáva popracovať na cestách smerom do Ivachnovej a hlavne popri Partizánskej Ľupči. Jeho prioritou sú takisto cyklochodníky a možnosti čerpania eurofondov v tejto oblasti práve pre Ružomberský okres, na ktorý sa doteraz dosť zabúdalo.

„Stredné odborné školstvo malo v našom okrese, aj z historického hľadiska, silné zastúpenie. VÚC prevádzkuje, napríklad stredné zdravotné školy v Liptovskom Mikuláši, v Dolnom Kubíne, ale nie v Ružomberku. V meste, ktoré má nemocnicu s celoslovenskou pôsobnosťou. Nehovoriac o Strednej odbornej škole polytechnickej, ktorú podporuje Mondi SCP a tým supluje kompetencie VÚC. Chýba tam špecializovaný odbor papierenský, tak ako to bolo v minulosti, kedy sme mali silné papierenské učilište“ dodáva Ivan Fábry.

Na pozícii generálneho riaditeľa Správy ciest Žilinského samosprávneho kraja bol pri niekoľkých pozitívnych rozhodnutiach práve pre Ružomberský okres. Či už išlo o rekonštrukciu cesty Osádka medzi Lúčkami a Vyšným Kubínom, kompletnú rekonštrukciu cesty po kanalizácii v Liptovských Sliačoch a Ivachnovej, zosuv svahu na ceste 3. triedy i železničnú trať vo Švošove, zosuv cesty v Hrboltovej, čiastočné rozšírenie prístupovej cesty do Stankovian, opravu mosta do obce Ľubochňa a mnoho iných.

Ivan Fábry získal veľa skúseností v oblasti presadzovania plánov a naučil sa počúvať názory iných. Zároveň by chcel využiť znalosti a skúsenosti z predchádzajúcich manažérskych pozícií. „Ako nezávislý poslanec som nikdy nebol členom žiadnej politickej strany, nie som teda viazaný žiadnym záväzkom voči politikom. Som presvedčený, že na tejto úrovni verejnej správy by malo byť čo najviac nezávislých poslancov, ktorí môžu slobodnejšie a len v prospech svojich voličov vykonávať svoj mandát bez toho, aby sa za svoje rozhodnutia museli zodpovedať niekomu inému ako svojim vlastným voličom," uzavrel.

Mnohé renovačné zásahy Likave viac uškodili, ako pomohli

Text: Anna šenkeríková Foto: Marek Hasák

Najväčší hrad na Liptove je uzavretý kvôli renovačným a stabilizačným prácam na hradnom brale. Jeho nepriaznivý stav majú na svedomí aj stavebné zásahy z nedávnej minulosti.

„Počas prvej etapy sme vyčistili všetky trhliny, očistilo sa bralo, podmurovali sa previsy. Geológ už navrhol miesta, kde sa budú jednotlivé bralá kotviť, prekrývať sieťou či doinjektovávať. Tieto práce zrealizujeme ešte túto jeseň s presahom do ďalšieho roku," priblížil Michal Hrčka, konateľ spoločnosti Obnova, ktorá na hrade vykonáva renovačné práce.

V roku 2018 začnú s úpravou južnej palácovej steny. Dôležité je podľa Hrčku aj udržiavanie zvyškov historických omietok, z ktorých každoročne zhruba 20 percent odpadáva.

„Na hrade sú tiež viditeľné vysolené súčasti betónu a cementových mált, spôsobené zatekaním do murív a interiéru, čo vyžaduje ďalšie riešenia – zlepšenie hydroizolácie a zatrávnenie koruny," doplnil Hrčka.

Netýka sa to len Likavy

Mnohé konzervačné zásahy z druhej polovice 20. storočia hradu paradoxne viac uškodili, ako pomohli. „Likava je z veľkej časti zničená práve aktivovanými cementovými maltami," uviedol Oto Makýš zo Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

Cementové injektáže použili na opravu hradu v roku 1985. „Dnes už vieme, že múrom to neprospelo, ale zrejme vtedy robili len to najlepšie, čo vedeli," zamýšľa sa Hrčka a dodáva, že úpravy nerealizovali v takom rozsahu, ako sa uvádza v dokumentácii. „Už v tej dobe bola zrejme aktivovaná cementová injektáž veľmi obľúbenou fakturačnou položkou," skonštatoval.

Problém s použitím nevhodných materiálov na báze cementu sa však netýka len Likavy. Po druhej svetovej vojne to vraj skúšali na celom svete.

Až v 70. a 80. rokoch po rozsiahlom výskume v zahraničí zistili, že cement nie je pre tradičné murivo vhodný, na rozdiel od maltových zmesí na báze vápien.

Na Slovensko tieto zásady dorazili po roku 1989 a oficiálne sa udomácnili až v roku 2001, keď Národná rada SR prijala deklaráciu o ochrane kultúrneho dedičstva.

„To, že sa u nás nepresadili skôr, bolo zrejme dôsledkom ideovej izolácie Československa od normálneho, demokratického sveta," zdôvodnil Makýš.

Prečo nie cement?

Slovenské hrady sa stavali prevažne z kameňa, ktorý sa dal ľahko vyťažiť v okolí hradu, v prípade Likavy najmä z vápenca alebo pieskovca. Ide o mäkké materiály, pričom malta musí byť ešte mäkšia.

Nevýhodou cementu je, že zadržuje vodnú paru v murive. „Tá v chladných obdobiach kondenzuje a v zime zmrzne, čo murivo roztrhne," poukázal Makýš na možné negatívne dôsledky.

„Bohužiaľ, na Slovensku nie sú vychovávaní odborníci, najmä statici, ktorí by boli schopní posudzovať tradičné stavby," dodal. Vyzdvihol však prácu Michala Hrčku a iných zručných remeselníkov či nadšencov.

Liptovská Osada zbúrala faru pri husitskom kostole

Text: Anna Šenkeríková

Demoláciu bývalej fary ukončili ešte v septembri. Do konca októbra zateplia kultúrny dom aj obecný úrad.

Na zbúranie fary preinvestovala obec takmer päťtisíc eur zo svojho rozpočtu. „Suť z objektu – tuf a tehla – bude rozdrvená a použitá na spevnenie poľných ciest v obci. Na mieste asanovanej budovy vznikol priestor na námestie. Budúci rok zadovážime projektové návrhy jeho usporiadania. Vyberie sa najlepší a obec zabezpečí vydanie stavebného povolenia a realizáciu," priblížil aktuálne plány starosta Róbert Kuzma.

Spolu s farou sa obci podarilo získať aj husitský kostol. S jeho rekonštrukciou chce začať čo najskôr. „Budúci rok obec zabezpečí projektovú dokumentáciu s tým, že zachováme jeho súčasný charakter," vysvetlil starosta.

Obec dlhší čas opravuje aj kultúrny dom, z ktorého chce vybudovať multifunkčnú spoločenskú sálu. Na zateplenie kultúrneho domu a obecného úradu získala dotáciu 70-tisíc eur z Environmentálneho fondu SR.

„Práce na zatepľovaní sa začali začiatkom septembra a ukončené by mali byť do konca októbra. Interiér kultúrneho domu je takmer hotový," povedal Kuzma a dodal, že budúci rok by mohli objekt skolaudovať.

stručne

- Valaská Dubová plánuje za približne osemtisíc eur zrekonštruovať dom smútku a toalety, ktoré sa budú využívať ako verejné WC.
- Kalamenskí hasiči potrebujú zrekonštruovať hasičskú zbrojnicu, preto chcú na základe výzvy ministerstva vnútra žiadať o podporu 30-tisíc eur.
- V Turíku by potrebovali vyasfaltovať časť cesty pri kostole, zrekonštruovať hasičskú zbrojnicu, no najmä kultúrny dom, ktorý si vyžaduje investíciu 100-tisíc eur, čo je takmer dvojnásobok rozpočtu obce.
- V Turíku by potrebovali vyasfaltovať časť cesty pri kostole, zrekonštruovať hasičskú zbrojnicu, no najmä kultúrny dom, ktorý si vyžaduje investíciu 100-tisíc eur, čo je takmer dvojnásobok rozpočtu obce.
- V Švošove nainštalovali na školské ihrisko kamerový systém, ktorý plánujú časom rozšíriť na celú obec.

Z viac ako storočnej drevenice vybuduje Liptovská Lúžna múzeum života v obci

Text: Anna Šenkeríková

Drevenicu, ktorú obec kúpila v minulom roku, plánujú zrekonštruovať a prezentovať v nej miestnu ľudovú kultúru.

Obci sa v roku 2016 podarilo získať aj finančné prostriedky na rekonštrukciu strechy. Ku kompletnej výmene strešnej krytiny by malo dôjsť do konca tohto roka.

„Treba ešte opraviť interiér, až potom dnu umiestnime exponáty, ktoré vyzbierame od občanov. Starých vecí majú miestni doma veľa, nechcú ich len tak vyhodiť, takže sú radi, že pozostatky po svojich predkoch môžu umiestniť na takéto miesto," vysvetlil starosta Albín Husarčík.

Pozoruhodným prvkom drevenice je najmä stará zachovalá pec. „Je dôležité, aby aj budúca generácia vedela, ako ľudia kedysi žili," domnieva sa starosta.

Na čo je nám župa

Text: Peter Kravčák Foto: Marek Hasák

Viesť diskusiu o tom, či mali vyššie územné celky vzniknúť v podobe, v akej vznikli, je opodstatnené. Ale keď už sú, nemôžeme ich ignorovať. Žilinský kraj len v tomto roku rozdelil viac ako 213 miliónov eur.

Len voľby do Európskeho parlamentu zaujímajú slovenských voličov ešte menej ako voľby do vyšších územných celkov. Aj v Ružomberku dosiahla historicky najvyššia účasť len 23,47 percenta. Bolo to ešte v roku 2001, keď sa konali po prvýkrát. V druhom kole volieb v roku 2005 prišlo k urnám v okrese len niečo málo cez 9 percent voličov.

Jeden župný príbeh

Ráno trielite so synom do školy. Už je stredoškolák. Ste na neho hrdý, len škoda tej puberty. Nastúpil na gymnázium, ako ste chceli, hoci viac ho to ťahalo na priemyslovku. Jej budova je však rozbitá a učia tam neatraktívne predmety.

Žilinský samosprávny kraj v tomto roku rozdelil už viac ako 213 miliónov eur.

Syn sa vám neraz posťažuje na nie práve najchutnejšie obedy v jedálni. No nie je čistým haterom – občas pochváli riaditeľa. Vraj je celkom v pohode.

V práci klasika. Staráte sa o dôchodcov. Snažíte sa rozdávať dobrú náladu, no často to pri pohľade na bolesť, ktorú títo ľudia prežívajú, jednoducho nejde. Každý mesiac robíte s kolegami menšiu zbierku, aby to tým trom babičkám z izby číslo 19 vyšlo z dôchodku a mohli tu zostať. Nikoho iného už nemajú.

Staré vyležané postele a tridsaťročný nábytok na pohode nepridávajú. Aspoň že pred pár rokmi vymenili okná, opravili fasády a skrášlili park v areáli. Ešte keby toho šéfa vymenili. Veľmi tomu nerozumie. Ale jeho švagor je v strane. Vysoká okresná šarža. Takže je to jasné.

Poobede necháte auto doma. Idete bicyklovať. Jediná cyklotrasa v okrese je v tento slnečný jesenný deň preplnená, tak sa radšej preveziete cez okolité obce. Chodí tam menej áut. Ale čo, keď krajnica je zarastená a zaprášená, cesta samý výtlk a diera. Chvíľa nepozornosti a máte defekt. Smola. Náhradnú dušu so sebou nemáte.

V mobile rýchlo hľadáte, kedy pôjde do mesta najbližší autobus. Večer ste manželke sľúbili divadlo. „Spoj ide až o hodinu a pol? Veď v dedine žije takmer tisíc ľudí. Ako, preboha, cestujú?“ čudujete sa.

Divadlo na poslednú chvíľu stihnete. Ešteže aspoň predstavenie je dobré. Súbor z vedľajšieho okresného mesta, sú celkom talentovaní.

Cestou späť vyzdvihnete syna z tréningu. Hrá hokej. Majster sveta z neho asi nebude, ale baví ho to. V klube sú takí nadšenci, že neváhajú trénovať aj v neskorých večerných hodinách, keď je ľad lacnejší. Platia si ho sami.

Synátor vás zaskočí krvácajúcou ranou nad okom. „Nič to nie je,“ upokojuje vás, no manželka už zamdlieva a vám je jasné, že tri štichy ho neminú.

Na pohotovosti je však len jediný lekár a v čakárni postáva zo desať ľudí. Počkáte. Blížia sa župné voľby, máte aspoň čas popozerať si predvolebné plagáty na nástenke.

Župa má zodpovednosť

Máte pravdu. Príbeh je síce vymyslený, ale reálie nie. Za všetky spomenuté inštitúcie, budovy či miesta zodpovedá župa.

Je zriaďovateľom všetkých stredných škôl. Určuje nielen ktoré a koľké

budú, ale aj aké odbory sa vyučujú, či ako tieto školy vyzerajú.

Kraj sa stará aj o sociálne zariadenia – domovy dôchodcov, resocializačné zariadenia či centrá pre hendikepovaných. Rozhoduje o výške platieb, kvalite starostlivosti, podmienkach, v akých seniori žijú.

Župa zodpovedá aj za cesty II. a III. triedy, teda tie, po ktorých chodíme predovšetkým do obcí. Nepáči sa vám vozovka medzi Liskovou a Liptovskou Teplou? Zodpovedný je kraj. Zišlo by sa viac cyklociest, ale nie sú. Prečo? Pýtajte sa na kraji.

Okrem príspevkových a rozpočtových organizácií ako sú múzeá či galérie, ktoré zriaďuje samotný kraj, poskytuje aj dotácie na kultúru, šport, cestovný ruch, školstvo či na sociálnu oblasť. Určite vám nie je jedno, či deťom platíte za krúžok 20 alebo 50 eur mesačne. Cez finančnú podporu o tom rozhoduje kraj. Rovnako aj o tom, či vstupenka na šikovných divadelníkov stojí viac alebo menej.

Nie každý z nás má auto. A aj keď ho máme, z ohľadu na životné prostredie by sme mali čo najviac využívať verejnú dopravu. Ak však spoje chodia zriedka alebo vôbec, neostáva nám iné, ako používať auto. Alebo ísť pešo. Aj o tom rozhoduje kraj.

Nie práve v Ružomberku, pretože náš špitál je zatiaľ vojenský, zriadený ministerstvom obrany, no všade v okolí zodpovedá kraj aj za nemocnice. Za doktora - odborníka, ktorého vo svojom zariadení máte, alebo musíte cestovať do iného mesta. Za röntgen, ktorý vás bezpečne vyšetrí, aj za kvalitu lekárov a sestier, ktorí slúžia, keď napríklad čakáte na pohotovosti.

Áno, župa má obrovské kompetencie.

Rozhodujú o stovkách miliónov eur

Žilinský samosprávny kraj len v tomto roku do jedenástich okresov rozdelil už viac ako 213 miliónov eur. Spôsob ich použitia navrhuje župan a schvaľujú poslanci. Teda ľudia, ktorých zvolíme 4. novembra.

Krajský parlament má 57 poslaneckých miest. Ružomberskému volebnému obvodu prislúcha päť. No vybrať si môžeme až z 29 kandidátov, ktorí budú rozhodovať o kvalite nášho života v mestách a obciach najbližších päť rokov.

A nebudú to robiť zadarmo. Priemerný mesačný poslanecký plat v Žilinskej župe je v aktuálnom volebnom období viac ako 620 eur v hrubom.

Choďte preto voliť! A rozhodnite sa správne...

Čo urobíte pre Ružomberčanov?

Kandidátov na predsedu Žilinského samosprávneho kraja sme sa opýtali, čo urobia v prípade svojho zvolenia pre to, aby obyvatelia Ružomberského okresu nemali pocit, že sa na nich zabúda.

1. Juraj Blanár

Ing., 51 r., predseda Žilinského samosprávneho kraja, Žilina, Smer - sociálna demokracia

Tento rok sme podporili projekty liptovských obcí a miest za takmer 70-tisíc eur, napríklad vybudovanie ihriska v Ľubochni, podpora detského folklórneho festivalu v Likavke či pomoc pri obnove zelene v Ružomberku. Zrekonštruovali sme aj cestu v Prosieku, medzi Lúčkami a Liptovskou Teplou, Bešeňovou a Potokom a pripravujeme obnovu oporného múra v Komjatnej. V podpore jednotlivých oblastí chcem pokračovať a naplno pracovať pre ďalší rozvoj.

2. Peter Cibulka

Mgr., 35 r., dramaturg a manažér, Žilina, nezávislý kandidát

Nastavením rozumného systému investícií na základe potrieb a odborných posudkov a nie politických konexií a dôkladnou kontrolou financií zabezpečím rovnomerné investície do všetkých okresov v Žilinskom kraji. Na žiadny nezabudnem.

3. Kristián Hoffmann

Mgr., 40 r., prírodovedec, geograf, Žilina, Strana zelených Slovenska

Neodpovedal.

4. Erika Jurinová

Ing., 46 r., poslankyňa NR SR, Nižná, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (oľano), Sloboda a solidarita, Kresťanskodemokratické hnutie, Občianska konzervatívna strana, Nova

Zabezpečím, aby financie boli spravodlivo rozdeľované do každého regiónu Žilinského kraja. Ľudia musia cítiť, že sa o nich staráme. Viem, že denne prejde cez Ružomberok 40 000 áut. To je alarmujúce. Ružomberok dopláca nielen na chýbajúcu diaľnicu, ale aj na svoju polohu. Výfukové plyny premiešané so splodinami z fabriky zostávajú v ružomberskej kotline a ničia zdravie obyvateľov. Keď sa podarí pohnúť diaľničné stavby, problém sa sčasti vyrieši.

5. Anton Martvoň

Mgr., PhD., 37 r., právnik a vysokoškolský pedagóg, Dolný Kubín, nezávislý kandidát

Budem vyvíjať tlak na vládu, aby konečne doriešila dopravnú situáciu pri Ružomberku a chcem elektronicky zapojiť obyvateľov do rozhodovania na župe. Vzdám sa polovice platu župana a budem tým podporovať šport a seniorov.

6. Ján Mikolaj

prof., Ing., CSc., 64 r., univerzitný profesor, Žilina, Slovenská národná strana

V prvom rade je potrebné Ružomberku pomôcť s dostavbou diaľnice. Nekompetentný prístup zodpovedných strpčuje Ružomberčanom život. A riešenie stále nie je uzavreté. Doriešiť treba aj napojenie diaľnice na rýchlostnú komunikáciu R3. Ružomberok má veľký potenciál aj v rozvoji cestovného ruchu, čomu však neprospieva súčasný stav železničnej stanice. Je potrebné vypracovať nové projekty pre rozvoj sociálnych služieb, ale aj inovačných technologických centier najmä pre vytváranie pracovných príležitosti pre mladých ľudí.

7. Marián Murín

50 r., starosta obce, Mútne, nezávislý kandidát

Nielen obyvatelia ružomberského okresu, ale žiadneho z 11 okresov nášho kraja nebudú mať pocit, že sa na nich zabúda. Minimálne dvakrát do roka navštívim každé mesto či obec. Jednoznačne treba dokončiť diaľnice či obchvat Ružomberka. Chystá sa veľká investícia v Mondi SCP a nárast áut bude neudržateľný. VÚC musí podporovať rozvoj a stabilitu vojenskej nemocnice. Treba bojovať za jej zachovanie. Je to špičková nemocnica a takou aj musí ostať. Chcem podporiť dôchodcov vianočným príspevkom vo výške minimálne 30 eur a novonarodené deti sumou minimálne 100 eur.

8. Stanislav Pirošík

29 r., projektový manažér technických izolácií, Valaská Dubová, Vzdor - strana práce, Komunistická strana Slovenska

Nikdy som nepatril k lokálpatriotom toho typu, že robím všetko čo je výhodné len pre moj región, pre moje okolie a kašlem na problémy ostatných. Žilinský kraj je špecifický tým, že ho tvoria pomerne ucelené historické regióny so svojimi krásami, špecifikami a problémami. A aj to sa mi na tom páči. Chcem po sebe zanechať kraj s modernými historickými regiónmi, v ktorých však chcem zvýrazniť podčiarknuť a podporiť to špecifické.

9. Peter Sagan

33 r., asistent poslanca NR SR, Žilina, Kotleba - ľudová strana naše Slovensko

Nebudem pozerať na stranícku príslušnosť vedenia konkrétnych miest a obcí, ale budem tu pre všetkých obyvateľov Žilinského kraja rovnako. Budem pozerať hlavne na to, kde je ako akútny problém a podľa toho ho riešiť, nie na to, kto má ten problém.

Po černovskej tragédii hovoril o Slovákoch celý svet

Text: Anna Šenkeríková Foto: autorka

V posledný októbrový piatok si pripomenieme 110. výročie černovskej tragédie. Aj keď ide o zásadnú udalosť slovenskej histórie, hovorí sa o nej málo.

Prejav arogantnej moci či osobné zlyhanie? Interpretácie černovskej tragédie, ku ktorej došlo 27. októbra 1907, sa rôznia aj po viac ako storočí.

Nech už je historická pravda hocijaká, výsledkom boli mŕtvi muži, ženy, ba aj deti, ako aj utrpenie stoviek preživších Černovčanov.

Na rozdiel od iných, miestni poznajú ten príbeh veľmi dobre. Černovčania si v rokoch 1906 a 1907 s podporou svojho slávneho rodáka Andreja Hlinku postavili vlastný kostol. Dovtedy museli bohoslužby navštevovať v Ružomberku.

Keď už kostol stál, Černovčania prirodzene žiadali, aby ho posvätil Andrej Hlinka. Ten sa však v tom čase nachádzal v neľahkej situácii – kvôli podpore Liskovčana Vavra Šrobára vo voľbách do uhorského snemu a kvôli obrane slovenských záujmov išla po ňom štátna aj cirkevná vrchnosť. Spišský biskup Alexander Párvy ho suspendoval a justičné orgány ho poslali do väzenia v Segedíne.

Prosby Černovčanov, aby biskup Hlinku omilostil a umožnil mu posvätiť kostol, boli márne. Posviackou poveril liskovského dekana Martina Pazúrika.

Keď niektorí Černovčania videli, že ich žiadosti nikam nevedú, začali sa radikalizovať. Miestnemu starostovi Štefanovi Bačkorovi, ktorý sa snažil predísť prehlbovaniu konfliktu, dokonca natreli dom močovkou.

„Potom siahli po poslednej možnosti, ako prekaziť posviacku – z kostola odniesli všetky liturgické predmety. O situáciu sa tak začali zaujímať aj svetské úrady," vysvetľuje historik Karol Dzuriak z Liptovského múzea v Ružomberku.

Hlavný slúžny Pavol Andaházy poslal do Černovej skupinu žandárov, ktorí čoskoro ukryté predmety našli. Keďže atmosféra hustla, deň pred posviackou dorazili ďalšie posily na čele s veliteľom Jánom Ladickým.

„Hliadkujúci boli dostatočne vystresovaní na to, aby došlo k skratovej situácii." hovorí Dzuriak.

V deň posviacky sa pri dolnej škole zhromaždilo niekoľko stovák Černovčanov. „Bojovne naladené boli najmä ženy, predovšetkým Hlinkova sestra," hovorí černovský spisovateľ a vysokoškolský pedagóg Anton Lauček.

Na hradskej sa objavili kočе s dekanom Pazúrikom a ďalšími kňazmi. Sprevádzala ich skupina žandárov vedených podslúžnym Zoltánom Perezslényim. Ten kričal na kočiša, aby pokračoval v ceste napriek mase ľudí, ktorá zatarasila cestu.

Kone sa začali vzpínať, na čo sa ich Jozef Demko a ďalší Černovčania snažili upokojiť. Hajdúch Jozef Veverica, ktorý bol rodákom z Černovej, zoskočil z koča a zrazil Demka na zem.

Vtedy vyleteli prvé kamene, na čo žandári dostali príkaz k streľbe. „Strašné na tom bolo, že nešlo o výstražné výstrely, ale ozbrojenci mierili priamo do hrudí obyvateľov. Strieľali hlava-nehlava, len tak do davu," opisuje Lauček, ktorý však udalosť odmieta interpretovať ako útok Maďarov na Slovákov. „Väčšina žandárov boli Slováci, aj keď maďarizovaní."

Podľa historika Dzuriaka je dnes ťažké posúdiť, nakoľko išlo o prasknuté nervy a nakoľko o prejav arogancie moci. „Celý konflikt trval necelých desať minút, opakovaná streľba asi minútu. Zahynulo pri tom pätnásť ľudí od 15 do 56 rokov. Boli tam muži, ženy, dievčatá, otcovia, matky, po ktorých zostalo mnoho sirôt," dodáva.

Lauček však pripomína ešte ďalšie dve obete. „Šestnástou obeťou bolo nenarodené dieťa, ktoré zastrelili v bruchu matky v siedmom mesiaci tehotenstva. Sedemnástou bola postrelená žena, ktorá na následky zranenia zomrela po nejakom čase," dopĺňa černovský spisovateľ, ktorý krvavé udalosti spracoval v románe nazvanom Cez utrpenie.

„Nedá sa nepovedať, že by radikalizácia Černovčanov neprispela k tragickému vyústeniu. No nikto nečakal, že úrady budú reagovať tak, ako reagovali, že podslúžny Perezlény bude tlačiť na prerazenie cesty stoj čo stoj, napriek hroziacemu stretu," objasňuje Dzuriak.

Na druhý deň po tragickej udalosti vyhlásili v Černovej stanné právo, obec obsadilo vojsko a začalo tvrdé vyšetrovanie.

Hlinka sa o dianí v rodnej obci dozvedel na Morave, kde v tých dňoch absolvoval prednáškové turné. „Zdesený z toho, čo sa stalo, chcel okamžite cestovať domov, no priatelia mu to nedovolili. Úrady by ho okamžite zatkli," vysvetľuje Lauček.

Pohrebu za prítomnosti armády sa údajne zúčastnilo až 30-tisíc ľudí z celého Slovenska. V Čechách a na Morave zorganizovali zbierku pre černovské siroty, o tragédii písal britský novinár Seton-Watson, aj nórsky spisovateľ Bjørnstjerne Bjørnson.

Z 59 obžalovaných bolo nakoniec obvinených 40 osôb. „Došlo k hrubej manipulácii súdu s faktami, čo vyvolalo verejné pobúrenie. Celkový úhrn trestov predstavoval 37 rokov odňatia slobody," uvádza Dzuriak.

Keď po intervencii Svätej stolice došlo k zmiereniu medzi biskupom Párvym a Hlinkom, mohol černovský rodák v roku 1910 konečne posvätiť kostol, ktorý Černovčanom slúži dodnes. V roku 1932 odhalili aj pamätník obetiam streľby.

„O Slovákoch sa v tej dobe nič nevedelo. Až černovská masakra upozornila na národ, ktorému sa upierajú základné práva," poukazuje na zlomový charakter udalosti spisovateľ Lauček. „Každá generácia, ktorá sa dostane do víru dejinných udalostí, si svoju cestu, niekedy aj krvavú, musí prejsť sama," dodáva k tomu historik Dzuriak.

Pamätníčka SNP: Ako dieťa som na mobilizáciu viedla slepého otca

Spomienky 82-ročnej Veroniky Veselovskej z Liptovskej Lúžnej mrazia aj po desaťročiach. Pripomínajú, akým zlom je ktorákoľvek vojna.

Text: Anna Šenkeríková
Foto: autorka

Veronika Veselovská, ktorá vojnové útrapy zažila na vlastnej koži, nedokáže pochopiť každoročné pripomínanie tragických udalostí Druhej svetovej vojny. „Dokedy sa bude oslavovať táto vojna? Veď už je dávno po nej a stále sa spomína, akoby to bola rozprávka, ako keby to bola senzácia. Celému svetu pritom priniesla chudobu, biedu a tyraniu. Čo sa vlastne oslavuje? Aký to malo význam?“ začína svoje rozprávanie pamätníčka z Lúžnej.

„Hitler bol tyran, on do vojny nešiel, posielal chudobu. Vždy trpela len chudoba. Ako sa hovorí: Bohatého nepúšťaj do vojny, lebo toho treba doma, chlapec chudobný nech ide do vojny. Mamky ťažko vychovali synov a tí sa mali medzi sebou biť. Mohli oni za to, na ktorej sú strane? A najviac trpeli tí najmenší. Väčší sa poschovávajú, ale tí najmenší hynú.“

Keď zvolávali chlapov

Pani Veronika bola dieťa, keď v roku 1944 sprevádzala otca na mobilizáciu do Ružomberka. „Museli ísť všetci chlapi v určitom veku. Otca volali a mama musela ostať, lebo mala doma robotu. Bolo jej treba kosiť, aj hrabať.“

Otec pani Veroniky bol bývalý baník. Pracoval v Nemecku, vo Francúzsku a dokonca aj v Alžírsku, ktoré bolo kedysi francúzskou kolóniou. Vďaka tomu bol svetaznalý a vedel cudzie reči. Robil aj v Harmanci, kde počas tragickej nehody prišiel o zrak.

Bol to naozaj dojemný pohľad – sotva osemročné dievča viedlo slepého otca na ružomberskú vojenskú správu. Keďže nevidel, neodviedli ho, ale hlásiť sa musel.

V Ružomberku k nim boli úctiví, aj najesť im dali. Potom s nimi na železničnú stanicu poslali vojaka, aby im kúpil lístok späť do Liptovskej Osady. A z tej že sa už nejako dostanú domov.

„Vojak nám lístok kúpil, ale nevyložil nás do vlaku. Otec zrazu vraví: Koľko je hodín? Neviem, či som ovládala hodiny, ale ľudia nám povedali, že ten vlak už dávno odišiel. Tak som z Ružomberka do Lúžnej mala ísť s otcom peši. Osemročné dieťa, ktoré ešte poriadne nevytiahlo päty z dediny. Bolo

to náročné. Otec sa stále nervózne pýtal: Kadiaľ? Kde sme? Veď, ako sa poobede domov dostaneme, keď je to skoro tridsať kilometrov?!“

Podrobnosti si pani Veronika nepamätá. Vie len, že sa dostali na Biely Potok, kde mali známych. Tí sa už postarali, aby šťastne prišli domov.

Zabil ho kamarát

Nad obcou Liptovská Lúžna sa týči majestátna Prašivá, na ktorej mohli pristávať lietadlá s Rusmi. Schovávali sa tam aj Slováci, ktorí prišli z Banskej Bystrice, keď bola rozpustená armáda. A tí, čo boli pod horami, partizánov živili. Potajme im nosili zásoby, tak si na to spomína pani Veronika. Veď aj jej mama sa o nich starala a veľa si pre to vytrpela.

Nemci, ktorí okupovali obec, boli zásobovaní dobre, ale povstalci ukrývajúci sa v horách boli odkázaní na pomoc ostatných. Keď prišli do dediny, pýtali mlieko, zemiaky a iné potraviny.

Svokrovci pani Veroniky mali v tom čase starý drevený mlyn. Ak sa dalo, pomleli, čo bolo treba a piekli pre partizánov chleby. Piekla aj teta a švagriná. Robili tak, lebo mali pekársku pec, ktorá sa vtedy nachádzala len v niektorých domoch.

„No a mladší chlapi išli na Prašivú. Aj mamin brat. Vravieval: Nemci sú okupanti, bime ich! Ale padali len tí malí. Vždy to tak bolo. A tak padol aj on. Prišiel z hory, aby pripravil drevo, nech majú čím vykúriť pekársku pec. Bolo to v zime, v januári. Po ceste išiel jeho kamarát, Rus, s ktorým sa poznali, tykali si, menami si vraveli. Ujček naňho zavolal, v dobrom po ňom hodil hrudu snehu. Rus sa obrátil a vystrelil. O dva dni ujček zomrel vo veľkých bolestiach. Zostalo po ňom dvoje malých detí, jedno malo tri roky a druhé rok. Vojna je aj takáto. I svojich dokázali zabiť. Neviem, prečo sa to stalo...“

Učiteľ zachránil skupinu partizánov

Pri otázke, či sa Nemci snažili pomstiť za odboj, pani Veronika náhlivo prikyvuje. Opisuje situáciu, keď chytili skupinu partizánov. Viedli ich ku kostolu, kde ich mali zastreliť. Domáci však dali rýchlo vedieť učiteľovi Ďurechovi, ktorý si rozumel s veliteľom SS.

Pani Veronika so starými fotografiami.

„Bolo tam vyše 20 partizánov a Lúžňanov, boli medzi nimi aj Rusi, čo prišli z Prašivej. Pán učiteľ prosil veliteľa SS, že sú to Lúžňania, naši chlapi, že išli za robotou do baní na Magurke. Veliteľ SS povedal, že ak učiteľ niekoho z nich pozná, tak ho nezastrelia. Učiteľ každého z chlapov oslovil. Tak ich všetkých zachránil.“

Prichýlili ženu veliteľa povstalcov s dieťaťom

Pani Veronika si pamätá aj to, ako im raz v noci zaklopal na dvere učiteľ Žák. Prosil, aby zachránili ženu veliteľa povstalcov Irmu Cyprichová s jej štvorročným dieťaťom. „Moja mama šla po ňu nocou, lebo vtedy hliadky neboli. Došikovala ju k nám a bývala s nami. Hovorili sme, že je naša. Vedela dobre po nemecky, bola vzdelaná, tak si ju nakoniec obľúbil aj veliteľ SS, ktorý ku nám chodieval.“

Irma Cyprichová u nich zostala do konca vojny. Po vojne sa jej narodili dvojičky. No potom jej manžel odišiel do Anglicka, lebo nesúhlasil s povojnovým vývojom. Sama tak vychovávala tri deti, lebo muž sa k nej už nepriznával.

Dedina mala byť vypálená

„My sa nemôžeme žalovať na Nemcov,“ pokračuje pani Veronika rozhod-

ne. „Môj otec vedel plynule nemecky a francúzsky. Keď prišiel Nemec, rozprával sa s ním nemecky a on bol za to vďačný. Dokonca nám Nemci nechali z ich zásob, keď odchádzali."

S ich odchodom sa pani Veronike vybavujú ťažké spomienky. Nemci totiž dostali rozkaz vyplieniť celé partizánske hniezdo. Z Liptovskej Osady na Lúžnu

„Liptovská Lúžna mala byť vypálená ako Lidice v Čechách. Vojna je veľké zlo."

Veronika Veselovská, pamätníčka SNP

strieľali zápalné míny. „Naša dedina mala byť vypálená ako Lidice v Čechách. Lenže Lúžna nemá rovnú čiaru, cesta je kľukatá. Míny nepadali na dedinu, ale mimo nej. Môj otec zobral mňa aj sestru, mama išla s kravou, aby sme v horách aspoň mlieka mali. Všetci sme sa triasli, ukrutne sme sa báli."

Postarajte sa, aby už vojna nebola

„Vojna je veľké zlo, a pritom sa donekonečna robia oslavy," vracia sa ku kritike pani Veronika a nechápavo krúti hlavou. Každé slovo zdôrazňuje buchnutím o stôl. „To, že sa celá armáda postavila proti Nemcom, to je pravda, ale to si odpykali, a poriadne si to odpykali. Čože sa môže mucha postaviť proti takému obrovi? Nemci boli zámožní a my sme boli vždy len chudoba. Ale pomáhali sme, kde bolo treba. Veď ani všetci Nemci nemohli za to, že bola vojna. A len preto, že bol Nemec, bol nepriateľ? Veď za každého hovoria jeho skutky."

Po dlhšej odmlke nadviaže na príbeh o tom, ako zbierala staré lúžňanské čipky na výstavu výšiviek v Bratislave. Navštívila kvôli tomu staršiu rodáčku. „Už len v posteli ležala. Pýtala sa ma, na čo sú mi jej staré oplecká. Vysvetlila som jej, že som určená ako delegátka za dolný Liptov a nemám sa čím ukázať. Preto by som rada prezentovala, ako tkali a vyšívali. Teta vtedy povedala: No dobre, keď je tak, choď a povedz im, že sme prežili prvú vojnu, druhú vojnu, vieme, čo je hlad a bieda, nech sa postarajú, aby už nikdy viac vojna nebola. Po tom, čo som odovzdala tento pozdrav, sa spustil silný aplauz," hovorí dojatá pani Veronika a znova opakuje: „Vojna je veľké zlo..."

V Liptovskej Lúžnej padlo počas povstania 23 občanov. Piati zahynuli, keď vynášali na Prašivú potraviny pre partizánov. Strhla ich lavína. Príslušníci Zvláštneho komanda ZbV 27 tu v roku 1945 zastrelila jedenásť ľudí. Dokonca vtedy donútili otca a syna, aby zapálili svoj dom. Obaja v ňom uhoreli.

Ujček, ktorého zastrelil ruský kamarát.

NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI
ZA OKRES RUŽOMBEROK DO VOLIEB VÚC

MARTIN **BARAN**
Starosta obce Bešeňová
43 rokov

KAROL **JAVORKA**
Gynekológ – pôrodník
40 rokov

ĽUBOMÍR **KUBÁŇ**
Právnik
42 rokov

ĽUBOMÍR **SIDOR**
Podnikateľ – vodohospodár
46 rokov

V živote každého človeka sú potrebné múdre a odvážne rozhodnutia, ktoré majú úprimný cieľ pomáhať ľuďom okolo seba a spoločnosti, v ktorej žijeme.Snaha o dobro a spravodlivosť, ktoré sa často skladajú len z malých skutkov, sú dôležité na každej úrovni nášho života. Sme presvedčení, že o to viac je dnes potrebné dobro a spravodlivosť hľadať a napĺňať aj na politickej úrovni, ktorá tak silno ovplyvňuje naše životy.

Po dôslednom uvážení sme prijali rozhodnutie aktívne zabojovať a uchádzať sa o Vašu priazeň vo voľbách poslancov VÚC Žilina v roku 2017.Naše individuálne rozhodnutia kandidovať spoločne do volieb pre VÚC za okres Ružomberok ako nezávislí kandidáti majú jeden významný cieľ:

> Nezávislo a úprimne pomáhať
> ľuďom regiónu nášho Dolného Liptova

Uvedomujeme si, že to nebude jednoduché. Sme však presvedčení, že s odvahou a úprimnosťou sa nám bude spoločne dariť pracovať pre verejné dobro nášho regiónu. Za kľúčové v našich prioritách považujeme podporu tradičných a kresťanských hodnôt, dôležitých pre dôstojný život človeka. Hodnôt, ktoré vychádzajú z histórie našej spoločnosti, kultúry a duchovného dedičstva. Naše tradície nesmú zapadnúť prachom, či ostať neprebudeným popolom. Majú byť pevným základom zdravej spoločnosti, ktorú chceme v našej žilinskej župe pomôcť rozvíjať.

Sme štyria obyvatelia okresu Ružomberok, ktorí máme, napriek rozdielom v profesijnom zameraní, veľa spoločného v uznávaných hodnotách a víziách. Ponúkame našu prácu, odbornosť a skúsenosti v konkrétnych oblastiach uvedených v našich profiloch. Záleží nám na našom regióne, aj preto nás spája motto: **„Pre Dolný Liptov chceme viac“.**

Viac investícii, viac kvalitných služieb pre obyvateľov a predovšetkým viac informovanosti občanov od volených poslancov o dianí a výzvach zo zastupiteľstva VÚC. V prípade úspešnosti našich kandidatúr navrhneme pripravené konkrétne nástroje na podporu lokálneho regionálneho rozvoja, infraštruktúry a podnikateľského prostredia so zameraním na prvovýrobu, tradičné remeslá, poľnohospodárstvo, školstvo, či zlepšenie dostupnosti a kvality v zdravotníckej a sociálnej oblasti.

Je všeobecne známe, že v minulosti bol náš okres a mesto Ružomberok významným hospodárskym, kultúrnym a politickým centrom na Slovensku. Mestom, ktoré sa z pohľadu priemyslu, kvality života, ale aj podpory národných hodnôt radilo medzi prvé v našej krajine. Nezabúdajme na to! Snažme sa nesklamať našich predkov!

Sme presvedčení, že kompetencie poslancov volených do zastupiteľstva VÚC Žilina majú pre náš región obrovský význam. Nepôjde to však bez vašej podpory. Skúsme to teda spoločne, nezávisle a úprimne.

Sila tradície **v modernom regióne** www.nasdolnyliptov.sk

Prečo sme vznikli

Text: Imrich Gazda

Regionálne médiá by mali byť hlavným spojencom obyvateľov, ktorým záleží na tom, aby primátori, starostovia, poslanci, ale aj nevolení členovia samosprávy nakladali s mocou rozumne a s financiami transparentne. Nie vždy je to tak.

Čítate Nový Čas? Sledujete Markízu? Počúvate Expres? Tak máme na vás jednu otázku. Kedy naposledy ste tam čítali alebo počuli o Ružomberku? Ak teda nepočítame informácie o výkonoch našich futbalistov či basketbalistiek. Asi ste sa teraz poriadne zamysleli...

Podobnú otázku by sme mohli položiť Dolnokubínčanom, Martinčanom, Žilinčanom, obyvateľom ktoréhokoľvek slovenského mesta či obce. V pamäti by lovili rovnako dlho ako my, Ružomberčania.

Nie, nejde nám o fňukanie nad bratislavským centralizmom a opomínaním regiónov. Hlavné mesto je jednoducho hlavné mesto. Tam sa koncentruje spoločenské dianie a teda aj pozornosť médií.

Lenže Slovensko, to nie je len Bratislava. V každom meste a obci pulzuje život, ľudia tam prežívajú svoje starosti a radosti. Občas si ich všimnú aj regionálne štáby či redaktori celoslovenských médií, ale v záplave správ o hurikánoch a zemetraseniach, severokórejských provokáciách, nemeckých voľbách či slovenskej „komunikačnej kríze“ sa dianie v regiónoch jednoducho stráca.

Preto aj v 21. storočí majú regionálne a lokálne médiá veľký význam. Ba ešte väčší ako kedysi. Miestne a krajské samosprávy majú dnes nepomerne silnejšie kompetencie a nakladajú s omnoho väčšími finančnými prostriedkami ako kedykoľvek v minulosti. No a s mocou a peniazmi je to ako s ohňom či vodou – sú dobrým sluhom, ale zlým pánom. A preto ich treba mať pod kontrolou.

Práve regionálne a lokálne médiá by mali byť hlavným spojencom obyvateľov, ktorým záleží na tom, aby primátori, starostovia, poslanci, ale aj nevolení členovia samosprávy nakladali s mocou rozumne a s finančnými prostriedkami transparentne.

Má to však jeden háčik – miestne médiá sú vo väčšine prípadov závislé na finančnej podpore zo strany mesta či obce. Písať o úspechoch primátorov a starostov je tak ľahké, ba priam žiadané, ale písať o ich kauzách a zlyhaniach je (takmer) nemožné.

Nečudo, že Transparency International Slovensko nazvalo svoj projekt hodnotenia kvality mestských novín Hlásne trúby. Toto slovné spojenie však nemusí mať len negatívne zafarbenie.

Aj Ružomberský magazín bude totiž hlásnou trúbou. S radosťou budeme hlásať úspechy nášho mesta, našich podnikateľov, lekárov, spisovateľov, fotografov, učiteľov, študentov, športovcov, úspechy každého šikovného a nasledovaniahodného Ružomberčana. Ale rovnako odhodlane do sveta vytrúbime aj zlyhania, prešľapy, netransparentnosti či nebodaj špinavosti.

Lebo len tak budeme žiť v čistejšom a zdravšom prostredí.

Aj takíto nás chcú zastupovať

Text: Anna Šenkeríková

Neverili by ste, s čím všetkým sa človek stretne pri komunikácii s kandidátmi na župných poslancov.

Komunikovať s politickými ašpirantmi je niekedy ťažké. Môžete sa o tom presvedčiť dokonca aj mesiac pred voľbami, kedy by každý čakal, že sa potešia akejkoľvek propagácii. A pri bezplatnej ponuke v ankete stručne predstaviť svoje zámery sa budú predbiehať v ťahaní medových motúzov.

Poviete si – ľudia, ktorí chcú rozhodovať o financiách na krajskej úrovni, predsa musia pochopiť, že zadarmo sa veľa požadovať nedá. Omyl, poskytnutá možnosť sa niektorým máli, a tak prichádzajú na rad sťažnosti.

Nedostatočný priestor, krátky rozsah, pol strany je málo – nevedia vari, čo chcú? Nedokážu jasne a stručne zhrnúť svoje postoje a záujmy? Voliči chcú predsa čítať konkrétne návrhy a riešenia. Teda aspoň tí, čo sú pri zmysloch.

Detinské narážky na zvýhodňovanie iných kandidátov – aj s tým sa človek pri komunikácii s politickým výkvetom nášho okresu stretne. Schizofrenické stavy a vytváranie vlastných patetických záverov na základe ničoho – aj také sa stáva. Za všetko vraj môže technický škriatok.

Zaráža tiež (ne)schopnosť čítania s porozumením. Celkom bežná vec, ktorá sa rozvíja a podporuje už na základnej škole. Často vraj chýba najmä mladým ľuďom, takzvanej technickej generácii. Vekový priemer našej vzorky však pod tridsať rokov nevtesnáte.

Odpoveď do určitého termínu, fotka, dodržanie rozsahu – tri základné požiadavky. Ako môžu záujmy tisícok ľudí zastupovať tí, ktorí nie sú schopní dodržať ani tri elementárne žiadosti jedného človeka? Ako si prečítajú hŕbu dokumentov, keď im robí ťažkosti desaťriadkový mejl?

Samozrejme, nie je na mieste hádzať všetkých do jedného vreca. Mnohí reagujú profesionálne, bez akýchkoľvek problémov a zbytočných narážok. Paradoxne, medzi tými slušnými a chápavými sa nájdu aj tí, na ktorých slniečkári pozerajú cez prsty.

Jedna múdrosť na záver. Až raz budete chcieť byť verejne činnou osobou, tak sa netvárte, že neexistujete. Zriaďte si funkčný a dohľadateľný mejlový alebo telefonický kontakt, komunikujte a prezentujte sa – v dnešnej dobe sa to dá aj svojpomocne. Lebo inak to celé nemá význam.

Jediný čas v roku, kedy sa ponáhľame na cintorín

Text: Anna Šenkeríková

Miesta posledného odpočinku sú v týchto dňoch veľmi frekventované. Ľudia čistia hroby, zdobia ich kvetmi. Niekedy sa zdá, že len zo zvyku.

Času dnes nie je nazvyš, a tak mnoho ráz skončíme pri umelom venci a balení plastových kahancov z kvetinárstva či obchodného reťazca. Tie nám Dušičky dobrotivo pripomínajú už od konca septembra.

Chýba tomu vlastná iniciatíva. Až sa nechce veriť, že milovanému človeku položíme na hrob odpad. A, čo je ešte horšie, no stáva sa to – kradnutý odpad, ktorý vezmeme z vedľajšieho hrobu.

Vnímajme tento sviatok osobnejšie a nemyslime na to, čo si pomyslia susedia. Aj keby sme žiaden hmotný „dar“ nepriniesli, nič sa nedeje. Dôležitejšie sú tie nehmotné - tichá spomienka pri sviečke či modlitba.

Návšteva cintorína naviac nemusí byť limitovaná len Dušičkami. Pokojne naň môžeme zájsť aj viac ráz v roku.

Ale pokiaľ je naša láska k zosnulým priamo úmerná hromade plastov na hrobe, tak je asi všetko v poriadku...

Ružomberskú rómsku kapelu poznajú po celom Slovensku. U nás je takmer neznáma

Text: Anna Šenkeríková Foto: Marek Hasák

Rodina Puškovcov pracuje, aj koncertuje. Rada by si raz zahrala na ružomberskom jarmoku.

Skupina Gipsy David z Ružomberka funguje už pätnásť rokov. Anton Puška hrá na gitare, jeho manželka Božena spieva druhý hlas. Ak vystupujú viacero dní, mamu zvykne vystriedať dcéra Martina. Spolupracujú aj s klávesákom Lukášom Pompom.

Najdôležitejším členom je však syn Dávid Weiss, ktorý hrá na varhanoch a spieva prvý hlas.

Prečo sa syn Puškovcov volá Weiss? Puška je v Ružomberku a jeho okolí veľmi známe rómske priezvisko. Celá rodina má síce stále zamestnanie, ale kvôli menu sa im nehľadalo ľahko. „Preto sa syn rozhodol pre manželkino priezvisko, nechcel, aby mal v budúcnosti on alebo jeho deti problémy s prácou," objasňuje Božena.

Nacvičujú v byte

Nadanie sa u Dávida začalo prejavovať, keď mal štyri roky. „Spieval, podupkával si nohou a predstieral, že hrá na klavíri alebo na gitare. Kúpili sme mu malé klávesy a neskôr väčšie. Učil sa sám, postupne sa zdokonaľoval. Často som ho pri hraní sprevádzala, on spieval prvý hlas a ja druhý. Jedného dňa muž zavelil: ‚Tak, a ideme niečo robiť!´ Kúpili sme aparatúru a odohrali prvú akciu. Dávid mal vtedy štrnásť rokov," spomína Božena.

„Hrávame polky, valčíky, tangá, aj naše cigánske pesničky, vieme sa prispôsobiť rôznym vekovým kategóriám či národnostiam. Volajú nás na kultúrne podujatia, koncerty, aj plesy," vysvetľuje Dávid a Božena dopĺňa, že reprezentačný ples v Hubovej odohrali štyri roky po sebe.

Dnes už síce nácviky nie sú na dennom poriadku, ale celkom to nejde ani bez nich. S priestormi je to komplikovanejšie. Kedysi mali k dispozícii pivničnú miestnosť na základnej škole na Dončovej, neskôr o túto možnosť prišli a tak trénujú doma.

„Susedia vedia, že hrávame, tak už si na to aj zvykli. Samozrejme, musíme cvičiť bez ozvučenia," dodáva Dávid.

Spoločné skúšky nebývajú vždy idylické. „Keď trénujeme, nefungujeme ako klasická rodina, je to o hudbe a vtedy chcem, aby mi rodičia vyšli v ústrety. Niekedy sú kvôli tomu aj hádky. Či si lezieme na nervy? Ako kedy," usmieva sa Dávid.

„Ale ideme si na nervy, poviem pravdu," skočí mu do reči mama Božena a smeje sa. „On sa hudbe rozumie viac ako my. Otcovi aj mne povie, ako máme čo zahrať alebo zaspievať, niekedy je dosť direktívny. Hnevá nás tým, lebo by to malo byť naopak, ale radšej zatneme zuby."

Zahrajte tie vaše

Z každého vystúpenia má rodina radosť, teší ich najmä pozitívna spätná väzba. Ich repertoár zahŕňa rôzne štýly, väčšinou však hrávajú skladby z Repete alebo od Senzi Senzus.

„Ľudia hovoria, že niektoré nám idú a niektoré zasa nie. Väčšinou si potom vypýtajú naše temperamentné rómske piesne, tie nám vraj idú najlepšie. Páčia sa im najmä pesničky od Kmeťoband alebo Gipsy čáve."

„Otec chodil chvíľu na hudobnú školu, ale inak sme samoukovia. Na harmonike som sa naučil hrať za dva mesiace. Ovládam aj bicie a basgitaru," dopĺňa Dávid.

Hudobnej činnosti sa venujú popri zamestnaní, za ktorým dochádzajú do Liptovského Hrádku a Dolného Kubína. Ani pracovné a rodinné povinnosti ich však neodrádzajú od spoločnej záľuby.

Kapela sa možno časom rozrastie o nových členov. Hudobné sklony sa totiž podľa Boženiných slov prejavujú aj u vnúčat. Najmä päťročný Fabricio spieva bez jediného falošného tónu, vie chytiť správny rytmus a zaujali ho dokonca už aj klávesy.

Skladby zvyknú preberať od rôznych autorov, no produkujú aj vlastné, dokonca modernejšie. Nezabúdajú ani na cudzojazyčné, aj keď výslovnosť a prízvuk im robia ťažkosti. Pesničky poriadne natrénujú, zájdu do nahrávacieho štúdia a spravia si vlastné cédečka.

„Mali sme jeden väčší úspech," prezrádza Dávid. „Zahrali sme si so známou maďarskou speváčkou Nótár Mary, bola to skvelá skúsenosť. Úspechom je pre nás aj keď ideme hrať do vzdialenejších slovenských miest – do Prešova či Vranova nad Topľou. Chodíme tiež do Čiech, najďalej sme boli v Sokolove."

Rodina má aj vyššie ambície. Božena si myslí, že by sa im podarilo preraziť dobrým videoklipom a modernejšou pesničkou. Doteraz však nenašli nikoho, kto by ich plány finančne a organizačne podporil.

Hraj, ako počuješ

„Od mestského úradu sme zatiaľ podporu nedostali. Nepopierame, mnohí Rómovia sú vypočítaví, a preto ako komunita nemáme dobrú vizitku. Ale sú tu aj poctiví Rómovia," zdôrazňuje Božena s tým, že nechcú len prijímať, ale aj dávať. „Radi by sme niečo urobili pre naše mesto – napríklad vystúpili na jarmoku alebo iných podujatiach v rámci Dní mesta Ružomberok."

Dávid zdôrazňuje, že vedia prísť vo väčšom obsadení. Nepotrebujú žiadne noty a hrávajú aj cimbalovú hudbu – Dávid je harmonikár, Anton huslista.

stručne

- V Galérii Ľudovíta Fullu prebieha výstava Objekt váza z cyklu Kolaboratórium, ktorý prezentuje spoločné projekty viacerých umelcov.
- V Liptovskom múzeu sa uskutočnil jubilejný 50. ročník výstavy umeleckej fotografie Fotoforum.
- Pri príležitosti 110. výročia narodenia katolíckeho kňaza a mysliteľa Ladislava Hanusa sa v priestoroch Univerzitnej knižnice Katolíckej univerzity v Ružomberku uskutočnila výstava s názvom Ladislav Hanus – apologét kultúry, kultúrnosti, kresťanstva.
- V Koniarni sa uskutočnila medzinárodná súťaž v štandardných a latinsko-amerických tancoch Ružomberok Open – Pohár primátora mesta Ružomberok.
- Ružomberský spisovateľ Jozef Karika si z Anasoft litery odniesol Cenu čitateľov Denníka N za svoj román Trhlina.

Nezávislý kandidát na župana Marián Murín: Opravy ciest a ochrana nemocnice

Aj dolný Liptov si zaslúži výraznú pozornosť Žilinského samosprávneho kraja, podporu, ale aj investície, ktoré potrebuje. Krkolomná je stúpajúca intenzita áut a kolóny, ktoré sa tvoria v Ružomberku i celom okrese, no ľudia sa boja aj o nemocnicu, ktorá je pýchou celého Liptova. Nezávislý kandidát na predsedu Žilinského samosprávneho kraja Marián Murín pozná spôsob ako sa raz a navždy zbaviť týchto problémov.

Ružomberčania už roky rokúce volajú nielen po obchvate mesta, ale aj po dobudovaní diaľnice D1 i rýchlostnej cesty. "Ružomberský okres potrebuje dobudovanie diaľnice či rýchlostnej cesty ako soľ. Áut cez mesto pribúda a počet nákladnej či osobnej dopravy bude len a len rásť. S tým treba niečo robiť. Predseda Žilinského samosprávneho kraja Blanár je zároveň podpredsedom vládnucej strany SMER-SD a nebije sa za to, aby sa Ružomberčania konečne dočkali. Každodenne sa tu vytvárajú kolóny a dostavba ciest v nedohľadne," povedal Marián Murín. "Nie je dostavaný úsek Ivachnová - Hubová a Hubová - Turany. Chýba východný obchvat, ktorý by odbremenil centrum Ružomberka. Zároveň som proti uvoľneniu dlhovej brzdy. Peniaze na budovanie diaľnic sú, ale neinvestujú sa efektívne a hospodárne. Svedčia o tom všetky predražené úseky," vyhlásil Murín. Aj preto sú cesty 2. a 3. triedy v katastrofálnom stave. Mnohé obce majú problémy s ich stavom po dobudovaní kanalizácie. "Opravy by sa mali v čo najväčšej miere vykonávať komplexne, v plnom profile. Rekonštrukcie sa nerobia kvalitne, len sa plátajú diery. S tým treba niečo robiť. Ich zlý stav súvisí aj s tým, že tu nie sú spomínané diaľnice a rýchlostné cesty," doplnil Marián Murín.

Ľudia na dolnom Liptove majú obavy z osudu Ústrednej vojenskej nemocnice SNP v Ružomberku. "Jednoznačne musí Žilinský samosprávny kraj podporovať rozvoj a stabilitu tejto nemocnice, ktorá je najväčším zamestnávateľom v okrese. Nemocnicu využívajú ľudia nielen z regiónu, ale z celého Slovenska. Je to špičková nemocnica so skvelými odborníkmi, a preto musíme za jej zachovanie bojovať," vyhlásil Murín. "Zníženie jej úrovne i odbornosti by malo negatívny dopad aj na nezamestnanosť v okrese, lebo by sa to dotklo aj Zdravotníckej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku," doplnil.

Ďalším významným zamestnávateľom v ružomberskom okrese je Mondi SCP. "Plánujú kúpu nového papierenského stroja. Mali by sme podporiť výučbu profesií na stredných školách, ktoré sú tu tradičné. Firma síce podporuje Strednú odbornú školu polytechnickú, ale čo robí župa, aby tento odbor podporila?" pýta sa nezávislý kandidát na predsedu ŽSK Marián Murín. "Aj pre takúto významnú investíciu treba urýchlene konať, aby sa opätovne spustila výstavba diaľnice či rýchlostnej cesty aj s obchvatom Ružomberka, pretože doprava v meste sa stane kritická. Nárast áut sa predpokladá až o polovicu," uzavrel Murín.

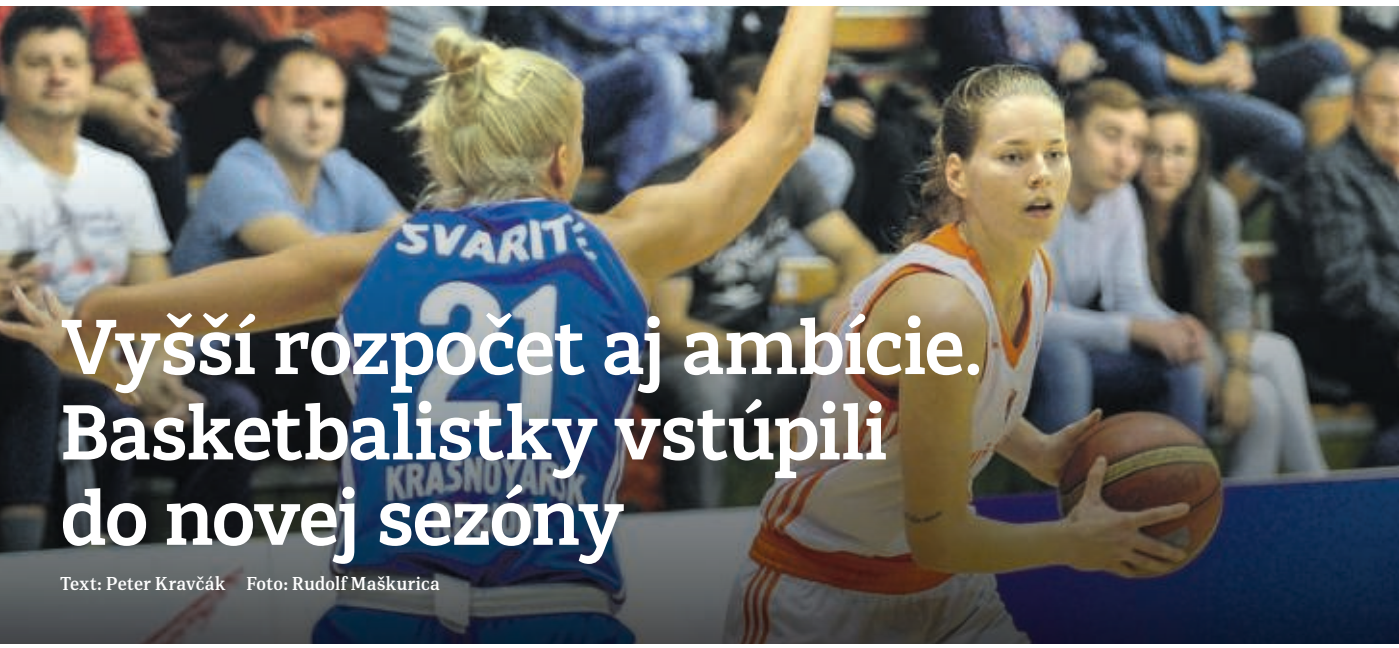

Vyšší rozpočet aj ambície. Basketbalistky vstúpili do novej sezóny

Text: Peter Kravčák Foto: Rudolf Maškurica

Nová basketbalová sezóna je už v plnom prúde, no nechýbalo veľa a v Ružomberku nemusela vôbec začať.

Počas uplynulých dvoch rokov prebiehala zdĺhavá transformácia klubu. Zadlžené občianske združenie ukončilo svoju činnosť síce legálne, no veritelia aj tak prišli o približne 100-tisíc eur. Celkový dlh síce nebol oficiálne vyčíslený, no hovorí sa o sume medzi 300-tisíc až 400-tisíc eurami.

V súčasnosti MBK riadi spoločnosť s ručením obmedzeným. Presne po desiatich rokoch sa na post riaditeľa vrátil Jozef Kalman, čo je dôkaz návratu finančnej podpory zo strany Milana Fiľa. Cez Eco-investment a ďalšie spoločnosti vo svojom podnikateľskom portfóliu v tejto sezóne „naleje“ do klubu 200-tisíc eur. Ďalších štvrť milióna eur pridá mesto Ružomberok.

„Náš rozpočet je vyšší ako 400-tisíc eur, čo zodpovedá našim ambíciám. Dvadsaťpäť percent z toho je určených pre mládež. Zvyšok spotrebuje A-družstvo, administratíva, náklady na halu, lieky, cestovanie a všetko, čo je nevyhnutné pre chod profesionálneho klubu,“ ozrejmil Kalman.

Po troch rokoch opäť v Európe

Za navýšeným rozpočtom basketbalového klubu sú aj zvýšené ambície. Po troch rokoch si MBK zahrá druhú najprestížnejšiu európsku klubovú súťaž EuroCup FIBA. Pri žrebovaní skupiny sa však športové šťastie otočilo k našim basketbalistkám chrbtom.

Vysoké domáce prehry s tureckým Mersinom aj ruským Krasnojarskom ukazujú, že najprijateľnejší súperom v skupine je slovenský šampión Good Angels Košice. Lenže ani proti nemu sa Ružomberčankám dlhodobo nedarí.

Tréner Juraj Suja už pred sezónou priznal, že cieľom je pobiť sa o tretie miesto. A potom čakať, že tretie mužstvá v ostatných skupinách budú mať horšiu bilanciu ako MBK, čo zaručí postup ružomberským hráčkam.

„Chceme hrať ťažké zápasy, aj preto sme išli do EuroCupu. Skupina je náročná, ale nejako sa tým nezaoberáme. Zaoberáme sa sami sebou, aby sme boli pripravení a čo najviac konkurencieschopní,“ zdôraznil Suja pred sezónou.

Ružomberok hral európsky pohár FIBA naposledy v ročníku 2013/2014. Keďže počas trojročnej prestávky prišiel o všetky body, ktoré tvoria jeho európsky koeficient, pri skupinovom žrebe sa ako nenasadený nachádzal v poslednom štvrtom koši. Vyžrebovaná „skupina smrti“ sa divákom musí páčiť, no úspech z toho zrejme nebude.

Do karát Ružomberčankám nezahralo ani to, že boli zaradené do východnej vetvy, kam patria aj ruské a turecké tímy. Je to ako hrať futbalovú Európsku ligu a do skupiny dostať tímy z Anglicka a Španielska. Hoci z druhého sledu.

Dorazila zahraničná légia

Z vlaňajšej sezóny zostali v tíme MBK len Petra Bartánusová, Alexandra Belušová, Alica Moravčíková a Miroslava Mištinová. Z juniorky do A-družstva vytiahli Petru Praženicovú a Natáliu Uramovú, ktoré budú čakať na svoju príležitosť.

Zo slovenských hráčok pribudla do tímu MBK dlhoročná pivotka Good Angels Košice Beáta Janoščíková, ale aj

18-ročná talentovaná reprezentačná rozohrávačka Nikola Kováčiková, ktorá prišla na ročné hosťovanie.

A potom je tu päť legionárok – Francúzka Melissa Diawakanová, Ukrajinka Oľga Jackovecová, Kanaďanky Cassandra Brownová a Taijah Cambellová a Maďarka Bettina Bozókiová.

Keďže pred časom klub nemal peniaze ani na jednu zahraničnú akvizíciu, razil „slovenskú" filozofiu. Tá však, aj vzhľadom na národný basketbalový potenciál a silnú konkurenciu, nevedie k väčším úspechom, po ktorých túžia diváci aj sponzori.

„Matematika je v tomto momente dosť neúprosná. Odišli nám tri slovenské hráčky (Lázárová, Kmeťová, A. Baburová, pozn. red.) a nahradiť ich inými, domácimi, v zodpovedajúcej kvalite, je dosť náročné. Aj iné tímy v rámci slovenskej ligy sa chcú posilniť o kvalitné slovenské hráčky," vysvetľuje manažér MBK Radoslav Popelka nákup zahraničných posíl.

V extralige, ale ani v európskom pohári minimálne do zimy tímu nepomôžu doliečujúce sa hráčky Lucia Kelčíková a Radka Stašová. Kelčíková hrala za Ružu aj vlani, no v lete jej museli znovu operovať krížny väz v kolene.

Stašová, ktorá prišla z Banskej Bystrice, sa zranila na ME 20-ročných, a to práve pod trénerom Sujom. Krížny väz jej operovali taktiež v lete.

Zamiešať prvú trojku

„Určite sa chceme v extralige zlepšiť, zamiešať poradím v prvej trojke a na konci sezóny sa tešiť," definoval ambície v domácej lige tréner Suja. Konkrétnejší bol prezident klubu Michal Slašťan: „Určite chceme dostať naše basketbalové mesto späť, kam patrí, teda aspoň na druhé miesto."

Pre Ružomberok je prebiehajúca sezóna už 26. v najvyššej slovenskej súťaži. Jedenásťkrát z toho sa radoval zo zisku titulu, medailu získal v každom roku. Ak k tomu prirátame dva tituly v Európskej lige, ide stále o najúspešnejší športový klubový tím na Slovensku.

Týmto, hoci príjemným konštatovaním, sa však utešovať nedá. A už vôbec to nebudú zohľadňovať súperi. V extralige, ani v európskom pohári.

KÚPELE LÚČKY a.s.

Prameň zdravia na Liptove

KÚPELE LÚČKY®

Široká ponuka liečebných a relaxačných pobytov pre samoplatcov, pacientov cez zdravotné poisťovne a rekondičných pobytov pre zamestnancov

Dlhoročná tradícia, kvalita služieb a odborný personál

Choroby pohybového ústrojenstva
Ženské choroby
Prevencia a podporná liečba osteoporózy
Nervové choroby
Onkologické choroby
Choroby tráviaceho ústrojenstva
Choroby z poruchy látkovej výmeny a žliaz s vnútornou sekréciou
Netuberkulózne choroby dýchacích ciest
Choroby z povolania

www.kupele-lucky.sk, kupele@kupele-lucky.sk, +421 44 43 92 828

vonkajšie bazény + vitálny svet na 3,5 hodiny
alebo
vnútorný bazén + vitálny svet na 3,5 hodiny

len za 22,- € za obe osoby!

***platí od 6. 11. 2017 do odvolania**

dvaja za cenu jedného

Ešte viac
skvelého čítania na
rmagazin.sk